

Kan svarta män älska vita kvinnor?

Karin E. Johansson

Genusvetenskap

Magisteruppsats VT 2009

Handledare: Ulla M. Holm

Abstract

Relationships between white women and black men have become a topic of interest in various discussion forums. By examining different arguments within certain discourses, it becomes clear that discourses that have a distinct autocrat outline, i.e. a closed and declaring nature which excludes alternative discursive arguments, also define these relationships as different and deviant in comparison to relationships that does not encompass and include the constellation white women and black men. As a result of the use of autocrat discourses the white women and black men who enter into relationships are displaced and positioned as subaltern. A position which, on the one hand, allows for uninhibited criticism, but, on the other hand, and most importantly, it is a position from where they can be defined by others. Hence, the displacement of these men and women does not only serve to differentiate, but, it is also, through this displacement their relationships transform into a relationship phenomenon.

Key words: white women, black men, autocrat discourse, deviance, displacement, relationship phenomenon.

Innehållsförteckning

<i>Inledning</i>	5
0.1 Syfte och frågeställning	5
0.2 Material och disposition	6
0.3 Metod	8
0.3.1 Den autokrata diskursen	11
<i>Kapitel 1 Jabu: Kärlekens gränset</i>	14
1.1 Inledande diskussion	14
1.2 Sex och manipulation	15
1.3 Skapandet av ett relationsfenomen	18
1.4 Konsensus	19
1.5 Moderskap och reproduktiv oförmåga	22
1.6 Autokrat diskurs i en svensk kontext	24
<i>Kapitel 2 Illusioner och falska begär</i>	28
2.1 Inledande diskussion	28
2.2 Den vita mannen som skapare av relationsfenomenet vita kvinnor-svarta män	28
2.3 Relationsfenomenets offer: den svarta amerikanska kvinnan	30
2.4 Kultur som essens	32
2.5 Den vita amerikanska kvinnan: en stereotyp	36
2.6 Autokrat diskurs i en svart amerikansk kontext	39
2.7 Det Svarta Karibien och det Vita väst	41
2.8 Den kvinnliga turisten och den inhemska mannen	42
2.9 Relationer mellan vita västerländska kvinnor och svarta karibiska män (i Costa Rica)	45
2.10 Autokrat diskurs i en karibisk kontext	45

Kapitel 3 relationsfenomenet vita kvinnor-svarta män	49
3.1 Passivitet och naivitet	49
3.2 Vikten av särkillnad	50
Konklusion	54
Källförteckning	55

Inledning

Syftet med denna uppsats var från början att analysera olika västerländska diskurser som rörde vita kvinnor och svarta män från framför allt den så kallade tredje världen och då primärt Afrika. Tanken var att diskurserna skulle analyseras utifrån begreppet "kärlek" – ett begrepp som frekvent används och som framstår som universellt i både användning och innebörd. På vilket sätt får begreppet en annan innebörd när det appliceras på relationer mellan vita kvinnor och afrikanska män? Är kärlek verkligen universellt eller är det situerat, något som kräver tolkning och i så fall vems/vilkas tolkningsföreträde är det som gäller? Och kan det finnas fler tolkningar av "kärlek" som snarare ger upphov till ett pluralistiskt begrepp "kärlekar"? Och kan dessa kärlekar existera utanför en hierarkisk ordning? Dessa frågeställningar var primära för att syftet skulle uppnås, men allteftersom materialet växte och forskningen framskred, blev jag allt mer uppmärksam på att relationer mellan vita kvinnor och svarta män generellt sett var ett minfält som växt till att bli ett eget fenomen. Ingen annan relation inklusive den mellan vita män och svarta kvinnor tycktes vara lika laddad, lika benäget för diskussion som just den mellan vita kvinnor och svarta män. Vidare fann jag att den diskurs jag ursprungligen tänkt analysera rörande vita kvinnor och svarta afrikanska män återkom i diskussioner om vita kvinnor-svarta karibiska män och vita amerikanska kvinnor-svarta amerikanska män. Därtill fann jag också att många utav de argument som användes för att försöka förklara dessa relationer, eller detta relationsfenomen, återupprepades i såväl en svensk, en amerikansk som en akademisk diskurs. Även om kärleksbegreppet härmed inte längre är utgångspunkten, kommer det ändå att till viss del ingå i de diskursiva analyser som förs kring relationsfenomenet vita kvinnor-svarta män.

0.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att diskutera och analysera det fenomen som relationer mellan vita kvinnor och svarta män kommit att bli. Uppsatsen ämnar inte normativt bena ut rätt och fel, eftersom jag på inget sätt anser mig vara i en position där jag kan avgöra detta eller om sådana normer överhuvudtaget kan berättigas. Istället syftar uppsatsen till att analysera och diskutera de argument och värderande omdömen som ofta åberopas i diskurser om dessa relationer samt belysa det faktum att dessa relationer blivit ett fenomen som måste

dissekeras, diskuteras och orsaksförklaras för att överhuvudtaget bli begripligt. Frågor som ställs och som ämnas besvaras är:

- ❖ På vilket sätt har relationer mellan vita kvinnor och svarta män kommit att bli ett fenomen?
- ❖ På vilket sätt har dessa relationer en inverkan/påverkan/åverkan på samhället och olika sociala konstruktioner?
- ❖ Hur kan relationer mellan vita kvinnor och svarta män diskuteras utifrån "ras", etnicitet, kön, kultur etc.?
- ❖ Finns det något utrymme för kärlek i olika diskurser om relationer mellan vita kvinnor och svarta män?
- ❖ Hur tar diskurser rörande relationer mellan vita kvinnor och svarta män sig uttryck?

0.2 Material och disposition

Idén till denna uppsats kom när jag såg UR-programmet *Tabu: Kärlekens gränser* på Sveriges Television den 18 maj förra året. Jag slogs av hur relationerna mellan svenska kvinnor och gambianska män porträtterades i programmet och kände att detta var något värt att undersöka. I mitt sökande efter akademiskt material som behandlar relationer mellan vita kvinnor och svarta män, ett sökande som påbörjades sommaren 2008, fann jag att utbudet varierade. Jag kunde exempelvis inte finna någon artikel eller avhandling som specifikt fokuserade på relationer mellan äldre vita västerländska kvinnor och yngre svarta afrikanska män. Därtill har jag inte heller lyckats hitta någon svensk forskning rörande relationer mellan vita kvinnor och svarta män. Däremot finns det ett relativt stort utbud av forskningsmaterial rörande relationer mellan vita kvinnor och svarta män i en amerikansk kontext. Denna forskning fokuserar i huvudsak på individuella par samt utvecklandet av rasidentiteter inom relationer mellan svarta och vita. En annan del av det relativt breda forskningsutbud som finns att tillgå gällande relationer mellan vita kvinnor och svarta män är forskning kring sexturism och då främst i Karibien, vilken dels fokuserar på hur den svarta kroppen sexualiseras och dels på sexarbetarnas tillvaro och perspektiv på sitt arbete, sina kunder och sitt privatliv. Även om det finns en hel del skrivet om relationer mellan vita kvinnor och svarta män, så har jag inte kunna finna några undersökningar som specifikt fokuserar på hur relationer mellan vita kvinnor och svarta män ses, skapas, förskjuts och återskapas i olika diskursiva kontexter.

I sökandet efter ett bredare empiriskt material än enbart tv-programmet fann jag att utbudet på vad som skulle kunna kallas icke-akademiskt material var relativt stort, och förutom *Tabu: Kärlekens gränser* valde jag att titta närmare på hur två böcker, skrivna ur ett afro-amerikanskt perspektiv, resonerar kring relationer mellan vita kvinnor och svarta män. John Johnsons *It Ain't All Good: Why Black Men Should Not Date White Women* och Rajen Persauds *Why Black Men Love White Women: Going Beyond Sexual Politics to the Heart of the Matter*, ger båda en inblick i dessa relationers påverkan och inverkan på den svarta amerikanska komuniteten¹, en komunitet som i allra högsta grad präglas av sin historia, en historia som i allra högsta grad präglar diskurser om relationer mellan vita amerikanska kvinnor och svarta amerikanska män. Johnsons och Persauds böcker är inte akademiska avhandlingar utan faller snarare under kategorin populärlitteratur. Anledningen till detta är att de är skrivna utifrån författarnas egna erfarenheter av relationer mellan vita amerikanska kvinnor och svarta amerikanska män. Johnson lutar sig dock på och redogör för viss statistik och akademiskt publicerat material och hans bok skulle därför kunna benämnas som semi-akademisk, men den är varken skriven för eller publicerad i ett akademiskt forum.

Därtill kommer jag att diskutera synen på relationer mellan vita västerländska kvinnor och svarta karibiska män, med utgångspunkt från Susan Frohlicks artikel "Fluid Exchanges: The Negotiation of Intimacy Between Tourist Women and Local Men in a Transnational Town in Caribbean Costa Rica", vilken kommer att kontrasteras av Kempala Kempadoos artikel "Freelancers, Temporary Wives, and Beach Boys: Researching Sex Work in the Caribbean". Förutom ovan nämnda böcker och artiklar fann jag material på Internet i form av diskussionstrådar på olika debattfora. En sådan diskussionstråd rörde just UR:s program *Tabu: Kärlekens gränser* och gav direkt tillgång till tittares reaktioner och tankar kring relationerna mellan de svenska kvinnorna och de gambianska männen. På grund av detta har jag valt att i första kapitlet behandla UR:s program *Tabu: Kärlekens gränser* tillsammans med den respons som ges på programmet inne på Flashbacks debattforum. Detta kapitel kommer att fokusera på synen och talet om relationer mellan äldre vita svenska/västerländska

---

¹ Då det inte finns något motsvarande svenskt ord till engelskans 'Community' kommer det svenska ordet 'kommunitet' i min översättning av "the black American Community" fortsättningsvis att användas.

kvinnor och yngre svarta afrikanska män, så som det framställs i programmet och på debattforumet.

I kapitel 2 kommer diskussionen att fokusera på relationer mellan vita kvinnor och svarta män i såväl en amerikansk som en karibisk kontext. Meningen med detta kapitel är att vidare kartlägga och analysera diskurser rörande dessa relationer, för att i ett tredje och sammanfattande kapitel, kunna jämföra diskurser rörande relationer mellan äldre vita svenska/västerländska kvinnor och yngre svarta afrikanska män; vita amerikanska kvinnor och svarta amerikanska män och slutligen relationer mellan vita västerländska kvinnor och svarta karibiska män. Syftet med att jämföra dessa olika diskurser är att lyfta fram och diskutera de diskursiva argument och värderande omdömen som presenteras i de olika kontexterna samt att visa hur dessa argument och omdömen antingen tillsammans eller separat skapar och återskapar relationsfenomenet vita kvinnor-svarta män. Uppsatsen avslutas med en kortare konklusion.

0.3 Metod

Innan jag går in på den huvudsakliga metod jag valt att arbeta efter, bör det understrykas att den diskussion som förs av deltagarna på Flashback förs i ett öppet debattforum. Med vilket menas att det är ett forum som är öppet för alla att fritt diskutera vilket ämne som helst. I detta forum finns möjlighet att anmäla inlägg som man finner stötande etc. Detta innebär att diskussionstrådarna har en viss övervakning och självrensning, men att detta sker utifrån deltagarnas egna gränssättande. Vidare vill jag poängtera att de citat jag valt att använda kan uppfattas som grova och som framför allt uttalade i en rasistisk och sexistisk anda. Dock är det omöjligt att bedöma hur pass representativa dessa uttalanden är för en vidare svensk samhällskontext och kan och bör därför inte tolkas som normativa diskursiva åsikter och argument. Men, även om dessa åsikter är lätta att avfärda som rasistiska och sexistiska är det inte att förglömma att bara för att de inte kan och bör tolkas som normativa diskursiva åsikter och argument, betyder inte detta att de inte kan vara brett förankrade. Därmed kan man inte marginalisera debattforumets deltagare som en isolerad grupp. Jag har dock valt att se och analysera debattinläggen på Flashback som situerade och representativa för *en form* av svensk diskurs rörande relationer mellan vita äldre svenska kvinnor och yngre svarta afrikanska män.

Jag vill också understryka min medvetenhet om att jag själv bidrar till ett återupprepande och befästande av åtskillnad mellan och särskiljning av vita kvinnor och svarta män genom att diskutera och analysera diskurser rörande detta relationsfenomen. Martha Hodes skriver i sin bok *White Women, Black Men: Illicit Sex in the 19th-Century South*, att "I [...] do not use *miscegenation* [...] Neither do I use the term *interracial*, because it it [sic] implies fixed categories of race and therefore an overly natural quality to those categories (1997:9)". I enlighet med Hodes anser jag att begrepp som 'rasblandade relationer' eller 'interraciala relationer' upprätthåller och förmedlar en grundläggande skillnad mellan relationsparterna, men jag ser inte heller någon möjlighet att undkomma en sådan uppdelning eller upprätthållande i diskussionen kring relationsfenomenet vita kvinnor-svarta män. Detta då ett sådant uppdelande krävs för att överhuvudtaget kunna diskutera relationsfenomenet vars själva grund utgörs av diskurser om relationer mellan specifikt *vita* kvinnor och *svarta* män. Vidare då det inte heller, i mitt tycke, finns något fullgott svenskt ord för att beskriva dessa relationer har jag valt att genomgående skriva ut och referera till dessa parkonstellationer som relationer mellan vita kvinnor och svarta män.

För att på bästa sätt kunna studera och närma mig de argument och värderande omdömen som omger relationsfenomenet vita kvinnor-svarta män, har jag valt diskursanalys som arbetsmetod och verktyg. Denna diskursanalys tar i sin utformning framför allt utgångspunkt ifrån Chantal Mouffe, Ofelia Schutte och Judith Butler.

Jag ser diskurser som en interaktion människor emellan. Denna interaktion är inte passiv och stillasittande, den är inte heller tom och innehållslös, utan gör hela tiden någonting med diskursernas deltagare. På samma sätt gör deltagarna hela tiden någonting med de diskurser de ingår i. Men att ingå i en diskurs behöver inte betyda att man är en aktiv deltagare i diskursens utformning. I en specifik kontext kan individen både påverka och påverkas av en diskurs utformning genom sin blotta existens, vilket kan uppfattas som både positivt och negativt. Diskurser om ras är ett sådant exempel. Även om vi inte alla deltar aktivt, så påverkar och påverkas vi av rasdiskurser. Vissa åtnjuter en upphöjd position till följd av dem, medan andra blir förfördelade. Hegemoniska rasdiskurser tenderar också att bli en plattform för utformandet av olika sociala positioner vilka medför exklusion och förskjutning. Från en exkluderad eller förskjuten position upplevs dessa diskurser ofta som icke-representativa och uteslutande, de skapar en känsla av icke-delaktighet och kan framstå som opåverkbara. Med detta som exempel bör det poängteras att ett passivt deltagande inte betyder att man

står på åskådarplats. Inom en diskurs är passiva deltagare hela tiden agenter. Dels är/blir de agenter genom sin existens, dels är/blir de agenter genom symbolism. En hegemonisk diskurs kan exempelvis inte befästas eller existera utan en motsatt diskurs eftersom den hegemoniska positionen alltid är hegemonisk i relation till något. Passiva deltagare kan bli symbolen för denna motsats eller motpol från vilken hegemoniska diskurser tar sin utgångspunkt. När detta händer sker också en form av transformation där de passiva deltagarna går från en symboliserande till en representerande position (aktiva deltagare är naturligtvis inte exkluderade från detta). De symboliserande och de representerande positionerna är viktiga då envar av dessa också upptar positionen som motsats eller motpol till något. Alla diskurser utformas i kontrast till något annat, det finns hela tiden en motpol på vilken diskursen vilar. Om detta något tas bort upphör exempelvis hegemonin att gälla. Det samma gäller i det motsatta – utan hegemonin finns ingen underordning. Med motsats eller motpol menar jag att för att skapa, exempelvis, positionen kvinna och för att kunna tala om positionen kvinna, måste jag veta vad som inte ingår i positionen kvinna. Jag måste alltså ha en uppfattning om vad någonting inte är för att kunna definiera vad som är. Dock är både uppfattningar och definitioner någonting som skapas i och genom diskurser jämte att de, i sin tur, skapar egna diskurser, vilket betyder att dessa uppfattningar och definitioner också gör något med diskursens deltagare samtidigt som deltagarna gör något med dessa uppfattningar och definitioner. De är med andra ord performativa. Enligt Judith Butler är det viktigt att performativitet inte förstås som "a singular or deliberate 'act', but, rather, as the reiterative and citational practice by which discourse produces the effects that it names" (1993:2). Så uppfattningar och definitioner som skapas ur tidigare uppfattningar och definitioner deltar alltså i uppreandet av de praktiker som etableras genom olika diskurser. Ett etablerande som bara är konstant så länge det upprepas och om och om befästs som etablerat.

Chantal Mouffe talar om att inga subjektspositioner är definitivt länkade med andra subjektspositioner. På ett liknande sätt som Butlers resonerar om performativitet, menar Mouffe att subjektspositioner alltid är flytande. Detta betyder att även om försök görs att skapa absoluta och/eller varaktiga länkar mellan olika subjektspositioner är dessa aldrig givna, fixerade eller totalt avskärmade, vare sig det rör sig om ett historiskt eller nutida perspektiv (Mouffe,1992:372-373). Om subjektspositioner aldrig kan vara givna, stabila eller totalt avskärmade, så kan inte heller diskurser, skapade ur och skapandes dessa positioner,

vara givna, stabila eller avskärmade. Länkar kan med andra ord finnas eller skapas mellan två tillsynes skilda diskurser i takt med att 1) nya länkar skapas mellan olika subjekspositioner, eller att 2) nya subjekspositioner skapas och länkas mellan olika diskurser. Så med ledning av Butlers performativitet och Mouffes subjeksposition skapas en utgångspunkt för en rörlig diskursanalys. En sådan syn på diskurser ger möjligheten att undersöka diskursiva länkar och analysera dessa utifrån både ett performativitetperspektiv och ett subjekspositionsperspektiv och framför allt ges möjligheten att se hur dessa båda perspektiv tillsammans skapar nya diskurser och subjekspositioner samt förskjuter andra.

0.3.1 Den autokrata diskursen

Basen för min definition av den autokrata diskursen (av grekiskans αὐτοκρατία = självhärskarmakt²) bygger på ovan nämnda utformning av en rörlig diskursanalys tillsammans med Ofelia Schuttes resonemang, där hon bland annat konstaterar att: "It seems to me that in these times of massive prejudices against immigrants and of extraordinary displacements of people from their communities of origin, the question of how to communicate with 'the other' who is culturally different from oneself is one of the greatest challenges facing North-South relations and interaction" (Schutte, 2000:47). En entydig kommunikation utan feluppfattningar tas ibland för given, men precis som Schutte understryker, skapas det glapp i kommunikationen när människor interagerar. Vissa glapp är av mindre betydelse medan andra kan få oproportionerliga konsekvenser. Dessa glapp kan skapas av att någonting som uttrycks inte är helt översättningsbart språkligt, men kanske framför allt av att detta något inte är helt översättningsbart i mening (Schutte, 2000:50). Schutte beskriver det som att "the other's speech, or some aspect of it, resonates in me as a kind of strangeness, as a kind of displacement of the usual expectation" (2000:50). Men vad händer då när vi talar samma språk och meningen ändå går förlorad? Eller om det vi säger inte ger en dissonans av obekantthet utan bara ignoreras eller helt enkelt inte hörs? Detta kan resultera i att det som hörs är tystnad, speciellt om den som lyssnar anser sig ha en fullgod uppfattning eller ett självklart tolkningsföreträde av det diskuterade ämnet. Tron på en fullgod uppfattning eller ett självklart tolkningsföreträde resulterar i sin tur i, vad jag benämner, en 'autokrat diskurs'.

---

² Taget från *Svenska Akademiens Ordbok* [elektronisk utgåva] 2009-05-15.

Inom den autokrata diskursen är dialogen eller interaktionen med andra diskursdeltagare baserad på konsensus. Med andra ord präglas den autokrata diskursen av likatänkande. Den autokrata diskursen förs på ett sådant sätt att den omöjliggör och/eller utesluter andra diskurser, och påminner starkt om en heteronormativ diskurs som utesluter och omöjliggör diskurser utanför heteronormativiteten. Skillnaden mellan den autokrata diskursen och den heteronormativa diskursen är dock att medan de heteronormativa diskurserna inte nödvändigtvis är generella i praktiken, är de ändå generellt rådande och förutsätter en allmän uppfattning av dessa diskurser som vedertagna sanningar. Den autokrata diskursen kan vara normativ, men behöver inte vara det för att benämnas som 'autokrat'. Den kan likväl existera i det specifikt situerade utan att för den sakens skull representera en bredare allmänt vedertagen uppfattning. Dock är den autokrata diskursen normativ inom den specifika dialog som förs. Därmed består relationen mellan den hegemoniska och den avvikande diskursen/de avvikande diskurserna snarast av en monolog som i sig själv upphäver samma relation. Inom den autokrata diskursen finns inget avvikande, och kan inte heller finnas, för att den skall kunna benämnas som 'autokrat'. Detta betyder inte att de autokrata diskurserna är de enda diskurser som existerar kring en specifik kontext, men den autokrata diskursen uppmärksammar inte eller ackrediterar inte andra diskurser utanför den egna, så vida de utomstående diskurserna inte används för att bevisa eller stärka den egna diskursen ståndpunkt. Den framstår, med andra ord, som avskärmad från övriga diskurser, vilket medför att utformningen av den autokrata diskursen präglas av absoluta sanningsbärande deklamationer. Med hjälp av dessa deklamationer skapas en möjlighet att kritisera, döma och fördöma andra diskurser utifrån en väldigt trygg och homogen miljö. Inom den autokrata diskursen finns bara en hierarkisk position – den högsta.

Inom den autokrata diskursen behövs ingen ståndpunkt förklaras eller försvaras, argumenten behöver inte byggas upp (även om så kallade bevis åberopas för att bekräfta vad som redan fastställts). Den autokrata diskursen bara "är". Även om det inom denna diskurs finns en form av dialog, så bygger dialogen på att det råder en konsensus kring utgångspunkten eller kärnan i diskussionen. Därmed kan det sägas att även om olika sätt används för att nå en specifik konklusion, är detta en redan på förhand given konklusion. Det finns ingenting utanför denna gemensamma konklusion, som är total och slutet.

Genom användandet av autokrata diskurser etableras tydliga gränsdragningar i det verbala, som kan komma att få konsekvenser i praktiken. Andra diskurser förskjuts till en

position som är främmande och utanför den autokrata. Alltså en decentraliserad position utifrån vilken det kan vara svårt att tala, men framför allt svårt att bli hörd. I relation till den autokrata diskursen blir andra diskurser alltid subalterna. Detta, då deltagarna i den autokrata diskursen antar, genom sitt självklara tolkningsföreträde, en transparens som tillåter dem att *uttala sig om* och *tala för* andra (Spivak, 2002:82-84). De autokrata diskurser som omger relationsfenomenet vita kvinnor-svarta män, förmedlar *Sanningen* om dessa relationer. Denna sanning tycks väldigt sällan ta sin utgångspunkt från de involverade parternas utsagor, utan istället hävdas, kort och gott, att de involverade parterna inte själva har möjlighet att bedöma sin egen situation. De blir så att säga omyndigförklarade och därmed även nedtystade och ohörda. Härigenom skapas också själva fenomenet kring relationer mellan vita kvinnor och svarta män. Det finns ett eller flera svar på varför dessa relationer, som framstår som enigmor, faktiskt existerar och fortsätter att existera. Genom särskiljandet från "övriga" relationer, stigmatiseras förhållandet mellan en vit kvinna och en svart man så till den grad att det antar formen av ett fenomen – av, vad *Norstedts Svenska Synonymordbok* benämner som en märklig händelse, ett ovanligt fall eller ett särfall (2006:181). Med utgångspunkt från en autokratisk diskurs ges möjligheten att undersöka hur diskursers performativitet och subjektsposition/-er tillsammans ger upphov till nya diskurser och subjektspositioner samt förskjuter andra, så som i skapandet av relationsfenomenet vita kvinnor-svarta män.

Kapitel 1 Tabu: Kärlekens Gränser

”Den fysiska skillnaden på gamla och unga människor är att det knarrar i kopplingarna och att de ofta är mer utdragna i benen”. Fabian, 8 år.³

1.1 Inledande diskussion

Den 18 maj 2008, sändes på Kunskapskanalen och sedermera i Sveriges Television, Utbildnings Radions program *Tabu: Kärlekens gränser*. Programmet handlar om två svenska kvinnor som under sina semesterresor till Gambia blev förälskade och inledde relationer med två, något yngre⁴, gambianska män. Deras förhållanden har fortgått och det ena paret var nu förlovade. I samband med att det första programmet skulle sändas startades även en diskussionstråd på Flashbacks debattforum angående *Tabu: Kärlekens gränser*. Denna diskussion påbörjades några timmar innan programmet sändes och fortsatte efteråt. Trots att diskussionen startade innan sändning, kom den omedelbart igång och det går att uttyda att en del av deltagarna sett en föravisering av programmet. Då jag själv inte sett föraviseringen är det svårt att avgöra exakt hur mycket av programinnehållet som avslöjades, varför jag också håller det för troligt att en del av deltagarna kunnat se programmet på Internet före TV-sändningen, då det i debattforumet hänvisas till specifika delar av programmet. Därtill finns det också personer som senare deltar i diskussionen utan att ha sett programmet överhuvudtaget, dock verkar detta inte ses som ett hinder för att kunna uttala sig. Eftersom programmet var i UR:s regi och sändes på Kunskapskanalen och Sveriges Television, utgår jag ifrån att syftet med programmet var att belysa och sprida kunskap kring dessa relationer med utgångspunkt från parens resonemang och redogörelse för sina respektive förhållanden.

UR visar på en medvetenhet om hur kontroversiella dessa relationer kan uppfattas vara, då de valt att rubricera dem i termer som tabu och gränser. Detta belyser att relationer mellan, här specifikt svenska, äldre vita kvinnor och yngre svarta afrikanska män är bärare av

---

³ Citat taget ur *Gamla tanter lägger inte ägg och Gud som haver barnen kär har du någon ull*, sid. 33.

⁴ Dock är ålderskillnaden inte speciellt stor och dessa män är inte ynglingar i den bemärkelsen. Margareta, som själv är 61 år, har en relation med 45-åriga Brima, medan Ulrika, 46 år, har ett förhållande med 35-åriga Abdul.

konnotationer som klassificerar dem som avvikande och annorlunda och/eller rent av förbjudna. Med det i åtanke är det kanske inte konstigt att reaktionerna i debattforumet var omedelbara. Det mest intressanta, ur min synvinkel, med debattforumets diskussionsinlägg är dock *hur* dessa reaktioner tar sig uttryck. Ämnet relationer mellan äldre vita svenska kvinnor och yngre svarta afrikanska män väcker så stark affekt och reaktioner bland debattforumets deltagare att de endast tycks kunna formuleras och verbaliseras i en räkka av svordomar och profanerade epitet och tillmälen. Frågan är då om det är ämnet i sig som väcker dessa starka reaktioner, eller om reaktionerna är ett direkt svar på UR:s klassificering av dem som tabu, eller en kombination av båda? Den första delen av detta kapitel kommer att fokusera på själva innehållet i *Tabu: Kärlekens gränser*, därefter kommer diskussionen även innefatta debattforumets inlägg och samspelet mellan programmet och den omgärdande diskussionen.

1.2 Sex och manipulation

Programmets upplägg är att låta huvudpersonerna Margareta, 61 år och Ulrika, 46 år, med korta inlägg av deras respektive partners Brima och Abdul, berätta sin historia och alltså redogöra för sina förhållanden. Deras förhållanden ter sig annorlunda och tycks utmana gängse normer främst beroende på tre faktorer: 1) båda kvinnorna är äldre än sina partners, 2) att deras partners är svarta och afrikaner och 3) att de tillsammans försöker skapa sig en framtid i Sverige. Det intressanta med detta program är inte Margaretas och Ulrikas berättelser per se utan *hur* och i vilken *kontext* deras berättelser förmedlas.

Titeln på programmet *Tabu: Kärlekens gränser* är, i sig själv, värd att diskutera. Tabu är ett ord som visar på ett avståndstagande eller ett fördömande av något. Den som gör något som benämns som tabu går över en gräns som samhället generellt anser inte borde överskridas eller som helt enkelt ses som förbjudet. Redan i titeln signalerar alltså UR att dessa relationer, generellt sett, inte anses acceptabla. De symboliserar något som är annorlunda och detta förmedlas till en eventuell publik redan innan programmet visats. Därmed skulle det kunna sägas att UR redan från början förbereder sin publik på att programmet de just skall se behandlar ett ämne som ligger utanför det vanliga. Undertiteln *Kärlekens gränser* informerar i sin tur om att detta tabu har någonting med kärlek att göra. Med andra ord, skapar UR en möjlighet till ett fördömande av Margaretas och Ulrikas relationer redan i sin presentation av programmet genom att klassificera dem som avvikande, vilket också öppnar

upp för omgivningens reaktioner och kritik av dessa kvinnor och deras partners. Detta tydliggörs av diskursen i debattforumets inlägg, som exemplifieras och diskuteras nedan. Därtill är det extra intressant att UR de facto valt *Kärlekens gränser* som underrubrik när programmet porträtterar relationer över landsgränser, klassgränser, rasgränser, kulturella gränser, åldersgränser etc. Rimligtvis borde underrubriken snarare vara något i stil med *Kärlek över gränser* eftersom det handlar om överskridande. Men genom att välja den befintliga undertiteln förstärks tabut, den hänvisar alltså tillbaka till huvudtiteln, som förmedlar ett förbud och en gränsdragning. Kärlek i detta sammanhang betyder något annat än vad som förekommer i dessa relationer. Margaretas och Ulrikas förhållanden med sina partners hamnar i en underordnad position i förhållande till en svensk hegemonisk uppfattning av vad kärlek är. Tilläggas bör att programmet inte tar upp eller redogör för en afrikansk syn på dessa relationer och/eller kärlek som begrepp. Vilken denna svenska, hegemoniska uppfattning av vad kärlek är står inte klart, men den tycks, i detta fall, inte innefatta omvänd ålderskillnad, kulturell skillnad, rasskillnad eller socioekonomiska skillnader. Tvärtom, framstår dessa skillnader som markörer eller parametrar för var gränsen går för vad kärlek är och vad den inte kan inkludera. Sammanfattningsvis skulle det kunna sägas att UR:s programtitel, i sig, utgör en autokratisk diskurs som sätter upp tydliga gränser gällande relationer mellan äldre vita svenska kvinnor och yngre svarta afrikanska män. Vidare skulle det kunna sägas att valet av en autokratisk titel omöjliggör alternativa diskurser genom sitt upprättande av tydliga parametrar, till vilka alla diskurser måste förhålla sig för att kunna diskutera programmet samt kommentera Margaretas och Ulrikas relationer. Enda sättet att potentiellt undvika ett sådant förhållningssätt skulle kunna vara genom tystnad, dock är även tystnad ett diskursivt uttrycksätt och markerar, i sig, ett ställningstagande.

Hur förmedlas då Margaretas och Ulrikas relationer under själva programmet? Båda kvinnorna berättar sin historia om hur de träffades, deras känslor, vad de hoppas på inför framtiden samt omgivningens reaktioner. Men, *hur* dessa relationer förmedlas beror också starkt på den *kontext* de förmedlas i. Stuart Hall förklarar i sin text "Kodning och avkodning", där han redogör för kommunikationsprocessen som en skapad struktur, att "produktionen [av ett TV-meddelande] är 'förhärskande' därför att den bildar 'utgångspunkten för förverkligandet' av meddelandet" (1999:228). Dessutom menar Hall att

[i]nnan meddelandet kan få någon 'verkan' (hur denna än definieras) eller tillfredsställa ett 'behov' eller tas i 'bruk', måste det först uppfattas som meningsfullt tal och bli meningsfullt avkodat. Just denna uppsättning av avkodade betydelser 'får avsedd verkan' genom att påverka, underhålla, informera eller övertyga med mycket komplexa perceptuella, kognitiva, emotionella, ideologiska eller beteendemässiga konsekvenser (1999:229).

Med Halls förklaringsmodell i åtanke är det intressant att granska UR:s program ur en redigerings synpunkt. Huvudpersonernas kärlekshistoria berättas mot bakgrundsbilder av unga svarta afrikanska män och äldre, många gånger överviktiga, vita västerländska kvinnor vilka utspelar sig antingen på stranden eller på dansgolvet. Dessa bakgrundsbilder klipps kontinuerligt in under tiden huvudpersonerna talar och som interjektioner mellan sekvenser av parens berättande. Vidare förstärks bakgrundsbilderna av att de ackompanjeras av den svenska Nannas (en kvinna som tycks vara bosatt i Afrika och som har haft flera relationer med svarta afrikanska män) redogörelse för svarta afrikanska mäns penisstorlek, sexuella prestationsförmåga och det faktum att "[ö]verlevnad och manipulation hör ihop i Afrika". Bakgrundsbilden som förmedlas påminner alltså starkt om sexturism och semesterflirtar och förstärker myten om den svarta sexuella mannen jämte den vita kvinnans fascination av denna. Med bakgrundsbilder som kontrasterar huvudpersonernas berättelser sker, på en och samma gång, både en kodning och en avkodning av meddelandets betydelse. Berättelserna kodalas av bakgrundsbilderna, med andra ord skapas det en länk dem emellan, samtidigt som berättelserna avkodas, så att de kan inordnas i vad Hall benämner "*dominerande eller prefererade betydelser*" (1999:233). Vad som sker är ett slags diskursivt begripliggörande. Enligt Hall är "[s]amhällets olika områden [...] fördelade i diskursiva sfärer hierarkiskt ordnade i *dominerande eller prefererade betydelser*. Nya problematiska eller oroande händelser som inte motsvarar våra förväntningar, därför att de strider mot 'sunda förnuftets föreställningar' eller 'vedertagen' kunskap om sociala strukturer, måste hänföras till sina respektive diskursiva sfärer innan de alls kan bli 'begripliga'" (1999: 233). Vidare menar Hall att "[d]et vanligaste sättet att 'kartlägga' dem består i att hänvisa det nya till någon sfär på redan existerande 'kartor över problematisk social verklighet'" (1999:233). Begripliggörandet sker, i detta fall, genom en sammankoppling eller ett sammanlänkande av Margaretas och Ulrikas relationer med yngre svarta afrikanska män med påminnelser om sexturism, semesterflirtar och den svarta mannen som stereotyp. Behovet av att inordna relationerna i dessa diskursiva sfärer tyder på att de ingår i en ny och främmande/obegriplig diskurs. Med andra ord skapar dessa relationer en problematisk händelse för vilken det

saknas diskursiva verktyg för att kunna talas om. Detta är också ett exempel på hur det skapas länkar mellan olika diskurser från vilka nya diskurser kan ta form. Men den nya diskursen som skapas, för att kunna tala om Margaretas och Ulrikas förhållanden, uppprepar tidigare diskurser. Margaretas och Ulrikas subjektspositioner förskjuts därmed till en subjektsposition sammanlänkad med den äldre vita västerländska kvinnans subjektsposition i diskurser om semesterflirtar och sexturism. Brima och Abduls subjektspositioner förskjuts, i sin tur, till diskursiva subjektspositioner om den sexuella vilden, den manipulerande afrikanen och till den socioekonomiskt kulturellt underställda. Denna nya diskurs kan inte särskiljas från de ny-gamla subjektspositionerna, lika lite som de nya subjektspositionerna kan särskiljas från de ny-gamla diskurserna. Det blir ett performativt upprepande av gamla diskurser och subjektspositioner som tillsammans bildar en grundval på vilken en ny diskurs kommer att vila. På detta sätt undviks effektivt att dissonans av obekänthet uppstår, som Schutte kallar det. Istället kan Margaretas och Ulrikas förhållanden talas om, tolkas och förstås i begripliga och kända termer – det oförståeliga omvandlas till det familjära. Resultatet av UR:s redigering blir således att även om Margareta och Ulrika kommer till tals, så dränks deras röster i ett sammelsurium av bakgrundsbilder och uttalanden om sex och manipulation, vilka medför ett direkt och uttalat frågetecken kring kvinnornas relationer och underminerar validiteten i deras uttalanden. Som publik till detta fann jag att jag blev mer och mer irriterad allt eftersom programmet fortskred, då det som Margareta och Ulrika försökte förmedla inte, i min uppfattning, hade någonting med vare sig bakgrundsbilderna eller Nannas uttalanden att göra. Men viktigast av allt, fann jag att det till slut blev oerhört svårt att bortse från dessa influenser.

1.3 Skapandet av ett relationsfenomen

Tabu: Kärlekens gränser blir bärare av ett dubbelt budskap. Margaretas och Ulrikas berättelser skildrar kärleksrelationer där ålder, nationalitet, kultur, ras etc. i en emotionell kontext är av underordnad betydelse. Samtidigt betonar UR, med hjälp av bakgrundsbilder och Nannas uttalanden, hur relationer mellan äldre vita västerländska kvinnor och yngre svarta afrikanska män "normalt sett" tycks vara baserade på sex, längtan efter pengar, längtan efter ett bättre liv, överlevnad och manipulation. Detta medför att Margaretas och Ulrikas relationer hamnar i en dubbel norm-jämförelse. Dels jämförs de med "normala" kärleksrelationer, i vilka de framställs som annorlunda och/eller avvikande, och dels jämförs

de med "normala" relationer mellan äldre vita västerländska kvinnor och yngre svarta afrikanska män, i vilka de också framställs som annorlunda och/eller avvikande. Samtidigt betonas att Margaretas och Ulrikas relationer är tabu – förbjudna – vilket också skapar ett behov av att göra dem begripliga. Ur en konstant jämförelse och i jakten på att göra deras förhållanden begripliga (vilket endast kan göras genom att härleda deras relationer till en diskursiv sfär präglad av så kallad vedertagen kunskap om sexturism, semesterflirtar, stereotyper och inte minst kärlek) skapas och återskapas relationen mellan äldre vita västerländska kvinnor och yngre svarta afrikanska män som ett relationsfenomen. Det är i själva jämförelsen detta sker, då relationerna alltid kategoriseras som avvikande, som en märklig företeelse, eller med andra ord som ett fenomen. Det är också i jämförelsen de autokrata diskurser som omgärdar detta relationsfenomen skapas, då själva avvikelserna kräver en förklaring, en definition och ett begriplighetsgörande. Att dessa relationer kan klassas som fenomen markerar också en definitionsövergång. Istället för att definiera dem utifrån vad de inte är, kan de nu istället definieras utifrån vad de är. Därmed underlättar en kategorisering av dessa relationer som fenomen inte bara en begriplighet av desamma utan tillåts genom upprättandet av autokrata diskurser att gå från något abstrakt till ett ontologiskt faktum. Med andra ord kan det sägas att relationsfenomenet ger upphov till och skapar autokrata diskurser samtidigt som autokrata diskurser ger upphov till och skapar relationsfenomenet äldre vita västerländska kvinnor- yngre svarta afrikanska män.

1.4 Konsensus

Förhållandet mellan relationsfenomenet och autokrata diskurser, som diskuteras ovan, synliggörs och exemplifieras i den diskussionstråd Johnny-62 startade på debattforumet Flashback, i samband med att *Tabu: Kärlekens gränser* skulle visas. Johnny-62 skriver: "Hur hade ni reagerat om eran mamma hade funnit sin kärlek under en resa till gambia [sic], hade inte ni blivit glada för hennes skull...o Eller vad har ni övriga för åsikt om ett sånt här förhållande, ska då bli spännande att se programmet i kväll...:yes:". Svaret från Poopeye blir omedelbart "[s]kall vi slå vad om att han dumpar den kärlekstörstande och lättlurade karingen för en betydligt yngre kvinna efter att han beviljats PUT här i Sverige?".

Synen på den äldre vita svenska kvinnan är i debattforumet nästan uteslutande negativ. Hon beskrivs som naiv, lättlurad, äcklig, hagga, karring, slabba, torsk etc. Vad som också tycks ses som en självklarhet är att hon kommer att bli övergiven av sin yngre svarta

afrikanska man. För honom är hon enbart en språngbräda där "ändamålen helgar medlen". Konsensus i detta debattforum är att målet för den yngre svarta afrikanska mannen är att få ett permanent uppehållstillstånd (PUT) i Sverige. Vidare verkar konsensus vara att ett permanent uppehållstillstånd ovillkorligen leder till att den yngre svarta afrikanska mannen antingen lämnar den äldre kvinnan för en yngre eller hämtar hit hela sin afrikanska familj. Yanko Pitch sammanfattar detta med att "[n]egern får PUT, dumpar kärringen och importerar släkten till Sverige". Blotta tanken på att svarta afrikanska män kan få permanent uppehållstillstånd på detta sätt upprör många i forumet. Poopeye menar att detta är "en tvättäkta charad från hans [den svarta afrikanens] sida i syfte att få fotfäste i något europeiskt land. Tänk dig själv, han slipper den riskfyllda resan med en rutten skorv över dom blå böljorna till kanarieöarna [sic] och som ändå inte garanterar honom en vidare transport till det spanska fastlandet...". Nalin_Pekgul⁵ föreslår till exempel att man i Sverige "bör införa en 20-års gräns för PUT via äktenskap. Dvs niggern måste vara gift i 20 år innan medborgarskapet kommer i hamn [sic]". Denna 20-års gräns motiveras vidare av Nalin_Pekgul med att "[o]m man står ut 20 år med en sliskig gammal batikhäxa, då har man fan förtjänat ett PUT". Det intressanta med detta inlägg är att å ena sidan efterlyses ett försvårande, ett större hinder, för den svarta afrikanska mannen att permanent få vistas i Sverige. Å andra sidan skall han belönas med ett permanent uppehållstillstånd om han står ut med "våra" ratade, uttjänade och avdankade kvinnor under en längre period. Detta sistnämnda kan också ses som en indikation på och direkt spegling av hur äldre kvinnor som fortfarande är sexuellt aktiva ses och uppfattas i Sverige.

Barbara L. Marshall och Stephen Katz understryker att "[c]ultural dogma about the merits of an androgynous, asexual old age are found throughout Western history, accompanied by an unforgiving imagery that ridicules and disparages sexual activity for individuals considered past their prime years" (2006:77). Det är oklart efter att ha läst alla inlägg rörande programmet *Tabu: Kärlekens gränser*, om kritiken som riktas, främst mot Margaret, 61 år och Nanna, 56 år, primärt handlar om deras relationer med yngre svarta afrikanska män, om deras sexualitet, eller om båda:

---

⁵ Observera att Nalin_Pekgul här är ett användarnamn inom debattforumet och vars uttalande inte skall ses som ett officiellt uttalande av personen och politikern Nalin Pekgul, då det är okänt vem som döljer sig bakom detta användarnamn.

Det är ju ganska vidrigt, men bara av moraliska skäl. De får väl hållas. [...] De har ju passerat klimakteriet, så några barn kommer ju inte bli resultatet (Japhy).

Sen ser jag inget fel i deras pakt med djävulen, om man skall uttrycka det så. Båda dom två tjänar på det. Hon får i fittan i några år till och negern slipper det råtthållet [sic] han föddes i (Apspektakel).

Just hennes barn är de största förlorarna, även om de nu är vuxna så måste det kännas oerhört hårt att se sin mor plocka hem en afrikan som kanske är yngre än dem själva. Fy fan säger jag bara, tänk om detta skulle hända en själv, då skulle man inte vilja visa sig ute något mer. Om kärringen hade lite respekt för sin egen familj hade hon köpt en dildo istället för att utsätta sina egna barn för detta (Dasher).

I en närläsning av det sista citatet blir denna oklarhet extra tydlig. Enligt Dasher⁶ skulle en dildo kunna ersätta den yngre svarta afrikanska mannen, vilket pekar på att Dasher uppfattar denna relation som primärt en tillfredsställelse av den äldre vita svenska kvinnans sexuella begär. Men Dasher tycks också mena att en dildo skulle kunna göra både kvinnan och hennes sexualitet osynlig. Med andra ord, om hon nu måste få utlopp för sin sexualitet, så bör det ske i det fördolda. Detta indikerar att det snarast är skammen i *hur* hon synliggör sin sexualitet *genom* vad de stereotyper som vidhäftar hennes *val* av partner öppet signalerar som är det primära orosmomentet. Hänvisningen till hennes barn pekar också på att hon bör se sig själv som mor i första hand och att hennes familj bör skonas från vetskapen om hennes sexualitet. Den synliga sexualiteten blir således en moralfråga, som citatet från Japhy understryker. Vilket låter påskina att det framför allt är den äldre vita svenska kvinnans karaktär som sätts under lupp. Därmed kan det sägas att det i mindre utsträckning är hennes agerande som är/blir tabu utan att det först och främst är hennes bristfälliga karaktär som placerar henne utanför det moraliskt acceptabla. Följaktligen blir hennes agerande snarare ett resultat av än orsaken till hennes karaktärsbrist. Marshall och Katz menar att framför allt kvinnors åldrande och sexualitet under 1800-talet kom att ses och talas om som sjukdomar (2006:77). Referenser till familj och omgivning, som är ett återkommande tema i inläggen, understryker att dessa kvinnor frångått normen. Men i och med deras överskridande utmanas även normen. Den obalans som skapas när debattdeltagarnas normerande föreställningar rubbas och utmanas leder till ett behov av att återskapa en normerande

---

⁶ Tilläggas bör att Dasher är en av deltagarna i debattforumet som inte sett UR:s program *Tabu: Kärlekens gränser*.

stabilitet. Detta tar sig uttryck i ett hävdande att de debatterade relationskonstellationerna fortfarande är tillräckligt få och sällsynta för att kunna hänvisas till en undantagsposition. Återskapandet av en normerande stabilitet kan därför ses som en form av skadekontroll, som effektivt särskiljer mellan det normala och det avvikande. Således undanröjs hotet och det normala återställs. Den undantagsposition dessa kvinnor förskjuts eller hänvisas till förstärks och legitimeras genom att de kategoriseras som avvikande och benämns med profanerade epitet. Med utgångspunkt från det är det inte helt orimligt, om man tittar på hur kvinnorna i *Tabu: Kärlekens gränser* diskuteras och kategoriseras, att dra slutsatsen att spår av den 1800-tals syn som Marshall och Katz beskriver dröjer sig kvar än idag och att debattforumets deltagare tycks anse att dessa kvinnor har ett slags moralisk sjukdom.

1.5 Moderskap och reproduktiv oförmåga

Sambandet mellan positionen kvinna och moral tydliggörs och befasts genom debattdeltagarnas diskurser rörande kvinnan som moder. I deras tal blir modern både bäraren av moral samt en moralens väktare. Debattdeltagarnas föreställningar om den obefläckade modern – madonnan - påvisar komplexiteten i reaktionskedjan som skapas kring relationsfenomenet äldre vita svenska kvinnor-(yngre)⁷ svarta afrikanska män. ”Detta är för övrigt ett vidrigt fenomen som borde göra alla spyfärdiga, men så länge de hålls i Afrika är det ju inte så stor skillnad. Det bästa är också att dessa kärringar inte mer kan få ungar, och alltså inte smutsar ner vårt folks blod. Personligen är jag för att all import av negrer till den civiliserade världen förbjuds” (Brynsten). Detta citat är ett exempel på en länk i ovan nämnda reaktionskedja, där en förhandling kring relationsfenomenets förekomst påbörjas. En förhandling som resulterar i en föreslagen kompromiss där, för det första, kontentan är att *det man inte ser, har man inte ont av*. På sätt och vis kan denna kompromiss ses som ett effektivt sätt att stabilisera den normativa balansen, då en förskjutning av ”problemet” från Sverige till Afrika restituerar den osynlighet som efterlysts både vad gäller kvinnans sexualitet och val av partner. För det andra, resulterar förhandlingen i att viss tolerans för detta relationsfenomen skapas genom den betryggande vetskapen om kvinnornas reproduktiva oförmåga.

---

⁷ Jag kommer fortsättningsvis sätta ’yngre’ inom parantes, då debattforumets deltagare generellt sett inte tycks göra någon direkt åtskillnad mellan yngre svarta afrikanska män och svarta afrikanska män.

Yvonne Hirdman menar att den naturliga ordningen (att kvinnor föder barn) skapar "en slags ursituation, där praxis och tolkning flyter fram och tillbaka och skapar en tät väv av övertygelse: detta (hemma, underordnad, underrepresenterad, underbetald) är kvinnans naturliga plats. Detta är som det ska vara. Kvinnors biologi legitimerar kvinnors sociala plats" (2004:81-82). Att relationer mellan äldre vita svenska kvinnor och (yngre) svarta afrikanska män ses som ett moraliskt tabu blir som tydligast i diskussionen kring kvinnors reproduktion. Det understryks återkommande att kvinnorna i programmet är mödrar alternativt att de är reproduktivt oförmögna, vilket visar att moderskapet legitimerar både deras naturliga och sociala plats (tilläggs bör att endast Margareta berättar att hon har barn). Kvinnan som moder blir en subjektspostion som tycks främmande i diskursen om äldre vita svenska kvinnor och (yngre) svarta afrikanska män. Att skapa en länk mellan subjektspostionen moder och subjektspostionen begär/behov framstår som omöjligt i debattforumet, det tycks inte finnas något samspel eller någon samexistens mellan kvinnan som moder och kvinnan som sexuell varelse, det är antingen eller. Som sexuell varelse, i denna kontext, är hon reproduktivt oförmögen, vilket också fungerar som ett slags skadekontroll av hennes omoraliska och onaturliga beteende. En mor, en riktig mor, skulle inte bete sig på det här viset. Hon skulle inte sätta sig själv och sina behov, vare sig de är emotionella, sexuella eller bådadera, före sin familj och familjens anseende. Därför är det förklarligt att en familj som utsätts för detta vänder kvinnan ryggen. "Nej, jag hade inte blivit glad för hennes [moderns] skull. Jag hade skämts ögonen ur mig, flyttat till en annan del av Sverige – långt bort från henne – och slutligen hade jag sagt upp kontakten med henne. Pinsamt program [...] Tänker kvinnan i programmet inte alls på sina anhöriga?!" (flipster).

I debattforumet framstår ett avståndstagande inte bara som förklarligt utan snarare som ett måste för att markera ett sådant oförlåligt beteende. Men det kan också ses som en bekräftelse av UR:s val av programupplägg och titel. Många är referenserna till den egna modern i inläggen, om hur de skulle reagera om det var deras egen mor som gjorde något sådant. Kvinnorna i *Tabu: Kärlekens gränser* ikläds rollen av allas moder och det är utifrån denna påtvingade positionering de sedan kritiseras och döms. Ett misslyckande att konstant återskapa bilden av modern legitimerar samhällskritik och avståndstagande. Men behovet av att markera betyder också att dessa kvinnors agerande hotar bilden av modern som madonna. Eftersom det uppenbarligen finns äldre vita svenska kvinnor som ingår relationer med (yngre) svarta afrikanska män, så upphör relationsfenomenet att vara abstrakt. Istället

blir det påtagligt och synligt och när dessa relationsfenomen inte bara sker där borta utan på hemmaplan går de inte längre att ignorera.

Judith Butler skriver i *Bodies That Matter* att "[t]he relation between culture and nature presupposed by some models of gender 'construction' implies a culture or an agency of the social which acts upon a nature, which is itself presupposed as a passive surface, outside the social and yet its necessary counterpart" (1993:4). Kvinnan som moder framstår i debattforumet som något naturligt vilket också bör genomsyra hennes agerande som social person. När hennes agerande i en social kontext inte överensstämmer med uppfattningen om hur en kvinna bör vara och är, kan tron på kvinnans natur komma att ifrågasättas. Återigen används viss skadekontroll av deltagarna i debattforumet för att effektivt försöka undvika ett sådant ifrågasättande: "Om min egen mor skulle göra något sådant här, skulle jag säga upp kontakten med henne för evigt.. men det är nog inte särskilt sannolikt.. Både min mor och min syster är fullblods-rasister.. mitt eget kött och blod.. jag måste medge att jag är lite stolt...." (M_A_R). Skadekontrollen visar inte enbart naturens instabilitet utan används även för att stabilisera den. Precis som Butler säger, krävs dessa kvinnors onaturlighet för att befästa tron på kvinnans natur. Det är genom undantagen som regeln bekräftas. Tidigare har det diskuterats hur olika länkar mellan diskurser och subjekspositioner uppstår för att etablera en diskurs och subjekspositioner kring och i talet om den äldre vita svenska kvinnan och den (yngre) svarta afrikanska mannen. Dock exemplifierar kvinnan som moder även ett aktivt försök att undanröja sådana länkar. Distanseringen som skapas mellan Modern och den äldre vita svenska kvinnan fungerar, på en och samma gång, som en dissociation och en bekräftelse. Bekräftelsen sker dock, till skillnad från sammankopplingen av dessa relationer med semesterflirtar och sexturism, genom en kontrastering, varför ett osynliggörande av länken mellan kvinnan som moder och kvinnan som sexuell varelse blir möjligt. Man skulle kunna säga att deltagarna i debattforumet försöker skapa ett glapp eller en dissonans av obekänthet, för att både rättfärdiga sitt ställningstagande gentemot äldre vita svenska kvinnor som ingår relationer med (yngre) svarta afrikanska män och distansera sig från detta relationsfenomen – detta tabu.

1.6 Autokrat diskurs i en svensk kontext

Ordet fenomen, är som tidigare nämnt, synonymt med ovanlig, sällsam, märklig händelse,

märkligt, ovanligt fall etc. I talet om relationer mellan äldre vita svenska kvinnor och (yngre) svarta afrikanska män skapas och förmedlas en helhetsbild som utesluter och omöjliggör alternativa definitioner eller förklaringar. Dessa relationer definieras av utomstående i termer av sex och utnyttjande – det finns ingenting utanför dessa. Sex och utnyttjande är den enda förklaringsmodellen för detta relationsfenomen, ett fenomen som skapas genom effekterna och betydelseerna av de termer definitionen består av. Både *Tabu: Kärlekens gränser* och diskussionen i debattforumet placerar dessa relationer inom kategorin relationsfenomen. *Tabu* gör det genom att ställa Margaretas och Ulrikas berättelser mot bilden av den äldre vita västerländska kvinnan som sexturist och mot uppfattningen av den yngre svarta afrikanska mannen som manipulativ och utnyttjande. I en jämförelse med attityderna och omdömena i debattforumet kan det sägas att UR:s program, för det första, återspeglar en redan utbredd attityd och förutfattade meningar rörande relationer mellan äldre vita västerländska kvinnor och yngre svarta afrikanska män; för det andra, är det tydligt att det bildspel och de kommentarer som görs rörande svarta afrikanska mäns penisstorlek, sexuella prestationsförmåga och kopplingen mellan överlevnad och manipulation i Afrika, också är det som deltagarna i debattforumet framför allt registrerat. Vare sig det registrerades tack vare att vissa förutfattade meningar redan från början fanns där eller för att det matades in och/eller förstärktes via programmets bildspel och Nannas kommentarer, saknar egentligen relevans. UR:s program kan inte ses som mindre delaktigt i skapandet av dessa diskurser oavsett om det speglar eller föder dem.

UR:s bakgrundsbildspel är så pass talande att det byter plats med de involverade parternas egna utsagor, känslor och reflektioner, vilka reduceras till bakgrundsbrus. Från den positionen kan de också förlöjligas och nedvärderas och deras röster och berättelser används snarare som bevis för den generaliserande helhetsbild som skapas både av äldre vita västerländska kvinnor och av (yngre) svarta afrikanska män. Exempelvis ser flera av deltagarna i debattforumet kvinnornas relationer till sina partners som sexturism. "Dessa kvinnor är enbart där för att utnyttja unga afrikaner. Inte vill de gifta sig, och om så blott några få, så det är inget att oroa sig för. Hur vill du själv tillbringa pensionen? Vissa kvinnor väljer att knulla med unga afrikaner, män drar till Thailand. Lite samma sak, eller hur?" (Japhy). Eller som goralux uttrycker det: "Mja, kanske det inte handlar om 'Här får du 10 kronor, sug min kuk' prostitution (oftast) men det låter väl som om männen får presenter.. mat, dryck, gåvor. Kontanter skulle inte förvåna mig heller, kanske i ett så krasst och

affärsmässigt utbyte men ändå”. En reflektion över att mat, dryck och gåvor i en annan kontext skulle benämnas som uppvaktning eller dejting och inte som prostitution eller sexturism, tycks det inte finnas något utrymme för. Är det för att det är kvinnorna som eventuellt betalar för maten, drycken och gåvorna, eller är det helt enkelt för att det sker över kulturella-, ålders- och rasgränser som det inte kan benämnas uppvaktning eller dejting? Inom gränserna för en autokratisk diskurs rörande ett relationsfenomen som per definition skapas och utgörs av sex och utnyttjande, finns inte utrymme för sådana till synes ”normala” företeelser. Genom att frikoppla och särskilja relationsfenomenet äldre vita svenska kvinnor-(yngre) svarta afrikanska män från diskurser och vidhäftande konnotationer gällande så kallade normala/traditionella relationer kan dessa diskurser och konnotationer istället transformeras och användas som bevis i en autokratisk diskurs om detta relationsfenomens anomali.

Både genom *Tabu: Kärlekens gränser* och debattforumet skapas vad som närmast skulle kunna benämnas som ett kärleksvakuum. Ett vakuum där kärlek omöjligen kan existera. Ur denna synvinkel är det intressant att tolka Margaretas kommentar om att hon inte tror att afrikanska män ”egentligen älskar någon eller blir kär bara sådär, utan det är för att få ett bättre liv, tror jag. Dom vill ha något annat, dom vill ha någonting utav dig... pengar, sex, bättre liv, vad som helst i stort sett, bara det blir en förändring av deras liv. Och många kanske till och med utnyttjar den situationen tror jag”. På ytan ser det ut som om Margareta konfirmerar de autokrata diskurser som cirkulerar. Troligen föder uttalandet attityder och omdömen i de autokrata diskurserna, då uttalandet inom dessa diskurser endast kan tolkas som begär. Vad som inte finns utrymme för är en tolkning av Margaretas kommentar som att vi i västvärlden förstår och definierar kärlek annorlunda, alltså att det rör sig om olika sorters kärlekar, utan att den ena för den sakens skull utesluter den andra eller är hierarkiskt över- eller underordnad. ”There is always a residue of meaning that will not be reached in cross-cultural endeavors [...] The most common way to point to this excess of meaning is to refer to the untranslatable aspects of a language vis-à-vis another language” (Schutte, 2000:50). Utifrån en sådan tolkning framträder inte den ena sortens kärlek som mer värd eller mer äkta än den andra. Kärlek, som så mycket annat, är ett behov som skapas ur och av den sociala kontext vi lever i. Den kan även ses som kulturellt bunden eftersom kärlek mellan vuxna är något som oftast presenteras för oss verbalt i unga år innan vi själva hunnit uppleva och erfara den. På samma sätt som talet om kärlek följer vissa traditioner, så gör

sättet vi uppfattar och upplever den på också det. Luce Irigaray uttrycker det: "Making one's way in loving speech cannot be imposed by the history of the loves of a whole people" (2002:57). Nannas kommentar om att "motivationen [inte är] emotionell [...] på det sättet som vi förstår det" styrker detta och visar på att vi kanske borde göra begreppet pluralistiskt, eftersom människor inte är känslomässigt homogena och därför inte bör homogeniseras i talet om kärlek.

Som bakgrundsbrus placeras kvinnorna i *Tabu: Kärlekens gränser* också i en subaltern position, både i relation till skaparna av UR:s program och till deltagarna i debattforumet vilka i sin tur positionerar sig som objektiva sanningssägare. Bilden av det skapade relationsfenomenet blir total, den blir ensidig och definierbar och framför allt applicerbar på *alla* relationer som involverar äldre vita svenska/västerländska kvinnor och (yngre) svarta afrikanska män. Därmed blir dessa diskurser, som både skapar och skapas kring detta relationsfenomen, autokrata, då det inte finns och inte kan finnas utrymme för några andra diskurser. De autokrata diskurserna är deklarerande och därmed stängda, varför de fritt kan föras ur ett nedvärderande och förlöjligande perspektiv. Ett perspektiv som uttrycker ett subjektivt tyckande i skepnaden av en objektiv sanning. I dessa diskurser placeras äldre vita svenska/västerländska kvinnor och (yngre) svarta afrikanska män i en centraliserad subjektposition, med vilket menas att det är från denna som diskurserna utgår. Samtidigt sker en decentralisering av subjektpositionen för dessa kvinnor och män, då de förskjuts till periferin. Diskurserna utgår alltså från de involverade parterna, men ingår inte i en dialog med dem. I denna perifera position blir de subalternerna i det att de berövas sin röst och sin historia (Spivak, 2002:106). De tvingas istället navigera mellan utomstående tolkning av och gränsdragningar för det acceptabla.

Kapitel 2 Illusioner och falska begär

”En kropp är det som är runt människorna”. Celine, 6 år.⁸

2.1 Inledande diskussion

För att ge en bättre helhetsbild av hur relationsfenomenet vita kvinnor-svarta män skapas, kommer diskussionen, i detta kapitel, att utvidgas och omfatta relationer mellan vita amerikanska kvinnor och svarta amerikanska män, respektive vita västerländska kvinnor och svarta karibiska män. Fokus kommer att ligga på de argument och omdömen som cirkulerar kring dessa parkonstellationer.

Detta kapitelns första del kommer att behandla diskurser rörande den svarta amerikanska mannen – diskurser som tar sin utgångspunkt från den svarta amerikanska komuniteten, så som det framställs av John Johnson i *It Ain't All Good: Why Black Men Should Not Date White Women* och av Rajen Persaud i *Why Black Men Love White Women: Going Beyond Sexual Politics to the Heart of the Matter*. Johnson skriver i sitt förord att han bestämde sig för att skriva en bok om relationer mellan vita kvinnor och svarta män “for the good of the American Black community” (2004:v). Den svarta amerikanska komuniteten är både kärnpunkt och utgångspunkt i Johnsons resonemang och argument rörande relationer mellan vita kvinnor och svarta män, då han menar att dessa relationer är en effekt av den svarta amerikanska historien (2004:xxi-xxiv). Persaud delar Johnsons uppfattning om att dessa relationer har sin grund i historien och framhåller att man måste börja med den vita mannen för att kunna besvara frågan om *varför svarta män älskar vita kvinnor* (2004:1).

2.2 Den vita mannen som skapare av relationsfenomenet vita kvinnor-svarta män

Enligt Persaud bottnar relationsfenomenet i den vita mannens besudlande av den svarta kvinnan. “Throughout American history, the white male and the black female have had an open sexual relationship. Not consensual, by any means. It was born out of rape, humility, and control” (2004:13). Besudlandet av den svarta kvinnan i kombination med det

---

⁸ Citat taget ur *Gamla tanter lägger inte ägg och Gud som haver barnen kär har du någon ull*, sid. 51.

upphöjande av den vita kvinnan detta resulterade i, skapade enligt Persaud en plattform där omgivningen

helped to greatly increase any interest the black man may have had in the white woman. If the black man had no innate interest in the white woman, he certainly would have developed some just out of curiosity [...] Just being denied the ability to even look at someone would create an interest, and over the years an obsession would develop – a phenomenon that is still evident in many black men (2004:17).

Genom den vita mannens agerande, där den svarta kvinnan degraderades och förnedrades medan den vita kvinnan upphöjdes, skapades alltså ett begär hos den svarta mannen, efter den vita kvinnan som symbol för det rena och obesudlade. Dessutom grundades detta begär, i sin tur, enligt Persaud, på att hon var otillgänglig för den svarta mannen varmed hon också blev bärare av symbolismen för det förbjudna, det otillåtna. Den vita kvinnan kom med andra ord att symbolisera ett tabu. Som jag tolkar det, beskriver Persaud det som att den vita kvinnan, i denna kontext, framstår som asexuell. Man kan alltså säga att den vita kvinnans asexualitet var en direkt konsekvens av den svarta kvinnans synliggjorda sexualitet genom den vita mannens agerande. I likhet med diskussionen i förra kapitlet är det nu den svarta mannen som hotar att synliggöra den vita kvinnans sexualitet, alltså att förvandla henne från asexuell till sexuell. Tabu, i detta fall, blir därmed en gränsdragning som handlar mindre om den vita kvinnans sexualitet, men desto mer om *vem* som gör den synlig.

Den vita mannens behandling av den svarta kvinnan under slaveriets storhetstid (och efteråt) är problematisk och bör inte bortses från i diskussionen om relationer mellan vita kvinnor och svarta män. Enligt Persaud har synen på den svarta kvinnan och den vita mannens behandling av henne under slaveriet, har mentalt dröjt sig kvar hos den svarta mannen och väckt ett hämndbegär (2004:14). Men, frågan är om detta är en heltäckande förklaring till varför relationer mellan vita kvinnor och svarta män ingicks och fortsatt ingås? Martha Hodes har i sin forskning fokuserat på relationer mellan vita kvinnor och svarta män i den amerikanska södern före och efter inbördeskriget. Hon menar att den bild vi har av dessa relationer, historiskt sett, inte är helt sanningsenlig, då hon har funnit att synen och reaktionen på dessa parkonstellationer, i olika eror, kraftigt varierat (1997:1-2). Hodes visar till exempel på att det före inbördeskriget inte fanns lagar som förbjöd giftermål mellan vita och svarta. Enligt 1600-talets lagar fick den vita maken samma status som sin man vid giftermål. Med andra ord, innebar ett äktenskap med en svart man ett liv i slaveri för en vit

kvinnor och för deras eventuella gemensamma barn (1997:19). Dessa relationer var alltså inte förbjudna vare sig socialt eller legalt och de utgjorde inte heller något hot mot den vita hegemonin, då både den vita maken och parets eventuella barn blev slavar. Relationer mellan vita kvinnor och svarta män bidrog snarare, under dessa omständigheter, till en ökning och befästning av den vita mannens makt och position.

Den svarta mannen som hot blir däremot mer påtagligt under bland annat 1800-talet när lagen/lagarna i den amerikanska södern stipulerade att barn hade samma status som sin mor. Detta betydde att barn födda av en vit mor men vars fader var svart, inte räknades som slavar utan som fria medborgare. Detta framstod som ett problem i den vita kommuniteten, då äktenskap eller relationer mellan vita kvinnor och svarta män inte längre var till slavägarnas fördel (1997: 96). Runt tiden för inbördeskriget och slaveriets avskaffande infördes den så kallades en-dropps-regeln, för att markera en skiljelinje mellan vita och svarta. "Without the legal status of slavery and freedom as a dividing line, white Southerners had to rely on the fickle categories of 'black' and 'white' to define white supremacy" (1997:157). En-dropps-regel medförde, i sin tur, en åtskillnad mellan vita män och vita kvinnor. Med en-dropps-regelns införande förstärktes synen på kvinnan som moder. Det var genom kvinnan "rasen" fortlevde. Hodes förklarar att:

In the antebellum South, the children of slave mothers and white fathers had reinforced the social order by producing enslaved children of African ancestry. In the post-Civil War South, it likewise mattered not at all if a black woman gave birth to a child of partial European ancestry, for any child born of a black woman was, according to the one-drop rule, fully 'black' regardless of paternity. In the antebellum South, white women who gave birth to children of partial African ancestry had confounded racial slavery, yet such imperfections in the social structure had not significantly threatened racial hierarchy. But the case was different for white women after the Civil War. With only the one-drop rule to guard white supremacy, all white women had to give birth to all-white children (1997:199).

Baserat på de forskningsresultat Hodes presenterar framstår Persauds resonemang kring relationsfenomenen vita kvinnor-svarta män som en selektivt nyskapad sen- och samtidshistoria och som ett direkt svar på Hodes uttalande att "white Southerners could react in a way that complicates modern assumptions" (1997:2).

2.3 Relationsfenomenets offer: den svarta amerikanska kvinnan

John Johnson understryker i *It Ain't All Good* att en relation mellan en vit amerikansk kvinna

och en svart amerikansk man ses och tolkas olika utifrån *vem* som ser och tolkar. På så vis kan relationen å ena sidan, ses och tolkas som ett omhuldande av det multikulturella samhället medan den å andra sidan, kan ses som "a consequence of centuries of oppression and represent the cultural devaluation of the beauty of Black women" (2004:1). Johnson framhåller att nedvärderandet av den svarta amerikanska kvinnan är en direkt konsekvens av relationer mellan vita amerikanska kvinnor och svarta amerikanska män, och att detta nedvärderande kontinuerligt återskapas genom dessa relationer, då en svart mans val av en vit kvinna också är valet att välja bort en svart kvinna. Johnson menar vidare att signalen denna parkonstellation sänder är att den svarta amerikanska kvinnan inte är god nog för den svarta amerikanska mannen (2004:13, 18), en signal som bland annat förstärks och frodas genom hur media förmedlar vad skönhet är. Det förmedlade skönhetsidealet är, enligt Johnson och Persaud, ett eurocentriskt skönhetsideal som svarta amerikanska kvinnor omöjligen kan leva upp till (Johnson, 2004:11, 108; Persaud, 2004:40). Persaud poängterar dock att detta är ett ideal som även vita amerikanska kvinnor har svårt att leva upp till, men skillnaden, menar han, är att medan svarta amerikanska kvinnor måste ha alla de fysiska attribut som detta eurocentriska ideal stipulerar för att uppfattas som vackra och åtråvärda, räcker det att den vita amerikanska kvinnan förmedlar en illusion av dessa fysiska attribut för att uppfattas som vacker och åtråvärd (2004:40). Enligt Johnson är konsekvensen av detta eurocentriska ideal att många svarta amerikanska män uppfattar svarta amerikanska kvinnor som oattraktiva och istället söker vita partners alternativt svarta partners med eurocentriska drag. Johnson konstaterar att massmedias bild och förmedling av den vita kvinnan som ideal har resulterat i att "the minds of many American Black men have essentially been colonized" (2004:110). På liknande sätt menar bell hooks att den internaliserade rasismen som präglar svarta amerikaner bland annat manifesteras i "color caste systems wherein the lighter one's skin the greater one's social value" (1994:174). Dock tycks Johnson mena att en kolonisering eller internalisering delvis kan motverkas inom svarta segregerade kommuniteter, där den dominerande närvaron av svarta människor och frånvaron av vita fungerar som ett slags balansering eller avprogrammering av den koloniserade tanken (Johnson, 2004:113). Men, som bell hooks indikerar betyder inte en segregerad kommunitet nödvändigtvis ett isolerat utanförskap som begränsar omgivningens influenser.

Statistiskt sett, utgör svarta amerikanska kvinnor ett högre procentantal än svarta amerikanska män. Detta betyder i realiteten att det inte finns tillräckligt med svarta

amerikanska män i relation till svarta amerikanska kvinnor. Då det redan råder en "brist" på svarta män på den amerikanska relationsmarknaden, menar Johnson att relationer mellan vita amerikanska kvinnor och svarta amerikanska män är oroande både för den svarta amerikanska kvinnan och den svarta amerikanska kulturen som sådan (2004:20-38).

Relationer över rasgränser i kombination med det internaliserade eurocentriska skönhetsidealet och det faktum att det finns ett mindre antal svarta män än svarta kvinnor i USA, anser Johnson vara grunden till den svarta amerikanska kvinnans nya sexualitet (2004:8, 9-10). En sexualitet som han understryker blir mer eller mindre påtvingad, då de tvingas tävla, inte bara med varandra, utan även med icke-svarta kvinnor om det antal svarta amerikanska män som finns tillgängliga.

Many Black women will wear revealing clothing and act in other sexually suggestive ways so that the Black male's gaze will focus on her rather than on another sister or a non-Black woman. Some Black women will even participate in sexual activities that in a more equitable environment they would not consider. But it is important to distinguish the new Black female sexuality described here from a general increase in the sexual freedom of the American Black female population. The 'new Black female sexuality' is a response to the expressed desires of American Black men. Because of conditions in the romantic marketplace, Black men are in a position to dictate social dynamics. And since sexually aggressive women, regardless of race, are in receipt of Black male attention, Black women have had to either follow suit or risk being left out. The exercise of Black male privileges caused by the disparity in the sex ratio is responsible for the new Black female sexuality and should not be confused with efforts being made by American Black women to claim and redefine their sexuality. It is important to recognize the difference between an action and a reaction" (2004:9-10).

Relationer mellan vita amerikanska kvinnor och svarta amerikanska män har därför, vilket Johnson framhåller, en direkt inverkan på den svarta amerikanska kvinnan, som, förutom att påtvingas en ny sexualitet, riskerar att förbli ensam. Detta tvingar, i sin tur, svarta amerikanska kvinnor att själva söka sig till icke-svarta partners, enligt Johnson (2004:118).

2.4 Kultur som essens

I *It Ain't All Good* betonas även rasblandade relationers inverkan på den svarta amerikanska kulturen och framför allt den svarta amerikanska mannens identitet. Som Johnson anmärker är, mycket riktigt, en individ inte frikopplad från eller står utanför sin omgivning och hur vi uppfattar vår omgivning är starkt influerat av vår kulturella bakgrund (2004:2, 95, 99). På samma vis understryker han att "ras" är en social konstruktion och att den biologiska skillnaden mellan olika "raser" är minimal. Av detta kan man dra slutsatsen att "ras", som en

del av vår omgivning, också uppfattas och/eller skapas genom kulturellt färgade ögon, vilket betyder att "ras" kan komma att uppfattas på och tolkas på en rad olika sätt. Viktigt att tillägga är dock att kultur inte bör ses som ett fixerat, historiskt faktum. Kultur är performativ, den upprepas och återskapas konstant precis som diskurser, normativa föreställningar och subjektspositioner. En till synes enkel hänvisning till "en kulturell bakgrund" är i sig en performativ handling, då hänvisningen återskapar och levandegör denna kulturella bakgrund. Dessutom bidrar återskapandet och levandegörandet av den kulturella bakgrunden till att den legitimeras och framstår som ett historiskt faktum. Den kulturella bakgrunden riskerar därmed att glida in i och framstå som en "naturlig bakgrund".

När Johnson talar om relationer mellan vita amerikanska kvinnor och svarta amerikanska män i samband med den svarta amerikanska kulturen, är det framför allt den svarta amerikanska mannens kultur, kulturella bakgrund och identitet han problematiserar. Johnson tycks dock inte riktigt vara helt på det klara med om han ser ras, historia och identitet ur ett essentialistiskt eller konstruktivistiskt perspektiv, utan vandrar fram och tillbaka mellan de båda i sin argumentation. Tiina Rosenberg förklarar skillnaden mellan essentialism och konstruktivism med att essentialism traditionellt förklaras eller definieras "som tron på en sann essens: det som är mest irreducibelt, oföränderligt och därför konstitutivt för en given person eller för ett givet ting [...] Konstruktivister hävdar att essensen själv är en historisk konstruktion [och hur] det som tidigare betraktats som självklara kategorier [...] i själva verket är resultat och effekter av komplicerade historiska processer" (2002:23-24). Johnson framhåller att "the interracial dating Black man compromises his relationship to his culture. Moreover, since race and/or Black culture has made a substantial contribution to the Black male's life and his sense of self, any cultural losses that are sustained will be extremely significant" (2004:94). Därtill varnar han för att om en "American Black person were to become individualistic to the point where they no longer identified themselves [sic] as Black, they would be denying the sacrifices and contributions of their ancestors and essentially discarding their own history" (2004:99). Förutom att de sistnämnda citaten pekar på hur ras, identitet och kulturell bakgrund är något som hela tiden måste bekräftas och upprepas för att existera, så bär de ton av ett essentialistiskt sätt att se på identitet. Med utgångspunkt från dessa citat, tenderar ras och en svart amerikansk kultur att framstås som något konstant. Detta konstanta tar sig uttryck i att ras och kultur blir något som har en historisk bakgrund, men, denna bakgrund riskerar att

te sig som ett solitt faktum eller en solid plattform till vilken svarta amerikaner kan förhålla sig. Därmed antar den svarta amerikanska historien skepnaden av att vara objektiv och kan således uppfattas som en vedertagen sanning. Denna konstruerade sanning blir i sin tur grundläggande i skapandet av den svarta amerikanens identitet, vilket Johnson exemplifierar när han konstaterar att en svart man som slutar se sig själv som svart, förkastar sin egen historia. Detta är problematiskt eftersom Johnsons uttalande riskerar att placera alla svarta amerikaner i en gemensam och homogen subjeksposition. Ras blir här nyckelbegreppet som ger tillgång till en gemensam historia och en gemensam identitet, samtidigt som den gemensamma historien och den gemensamma identiteten ger tillgång till en rasidentifikation. Men genom Johnsons exempel förmedlas också en konstruktivistisk syn på ras, historia och identitet, då han visar en viss medvetenhet om att dessa konstruktioner kräver en konstant performativitet och att om en av dessa faktorer tas bort, äventyras även de andra.

När Johnson diskuterar den svarta amerikanska kulturens historia framstår den som uppkommen ur en intersektion av flera olika faktorer, den är alltså inte biologiskt betingad utan ett resultat av handlingar och ageranden. Men han tenderar att närma sig och använda sig av detta resultat, som han idag betecknar som en svart amerikansk kulturell bakgrund, som något givet och oföränderligt. Det skulle kunna sägas att han tenderar att se allting från gårdagen och bakåt som objektiva fakta och därmed också som "irreducibelt, oföränderligt och därför konstitutivt" (Rosenberg, 2002:23). Ett tydligt exempel på detta är en passus Johnson gör gällande vita föräldrars adoption av svarta barn. Han menar att det inom denna kontext finns två sorters föräldrar: de som är färgblinda och de som är färgbitna. Färgblinda föräldrar har en tendens att uppfostra svarta adoptivbarn utan att beakta etniska skillnader eller rasskillnader dem emellan. Färgbitna föräldrar, å andra sidan, försöker uppfostra barnen på ett sätt som är överrensstämmande med barnens ursprungskultur. Dock understryker Johnson att färgbitna föräldrar aldrig kan vara 100% framgångsrika i sin uppfostran, då svart kultur sträcker sig långt förbi vad dessa föräldrar kan läsa sig till i böcker eller lära sig från en handfull svarta vänner. Medan barn till färgblinda föräldrar riskerar att växa upp osäkra på sin identitet (2004:92-93). Avtar Brah förklarar att: "No matter how often the concept is exposed as vacuous, 'race' still acts as an apparently ineradicable marker of social difference. [...] One recurrent problem in this area is *essentialism*: that is, a notion of ultimate essence that transcends historical and cultural boundaries" (1992:126). Med

Johnsons syn på den svarta amerikanska kulturen i åtanke och speciellt hans reflektioner över adoptioner över rasgränser, är frågan om relationer mellan vita och svarta amerikaner primärt är relationer som präglas av särskillnad, vare sig det rör sig om förhållanden eller relationer mellan föräldrar och barn? Uppstår denna särskillnad på grund av att det finns en distinkt svart uressens som är helt differentierad från en distinkt vit uressens? Eller är det snarare så att essens är något som skapas ur kultur, men som för den sakens skull inte är förändringsbar? Det sistnämnda förhållningssättet verkar vara mer förenligt med Johnsons argument och tendens att pendla mellan en essentialistisk och en konstruktivistisk syn på ras, historia och identitet, än tron på en distinkt rasifierad uressens.

En syn på essens som skapad ur kultur, men som icke förändringsbar, visar på ytterligare en dimension eller nivå av essentialism: *kulturessens*. Tanken på en essens skapad ur kultur skulle i så fall betyda att denna kulturessens, eller vad Mikela Lundahl benämner *kulturalisering* (2005:22), är något som präglar kropp, själ och sinne från befruktningstillfället. Kulturessensen utgör, med andra ord, en integrerad orubblig och oföränderlig kärna, vilken är helt oförmögen att transcendera historiska eller kulturella gränser, då kroppen, själen och sinnet genomsyras och blir ett med denna kärna. Kultur blir därmed en biologisk faktor. Ett sådant synsätt riskerar att frånta människan autonomi, eller åtminstone kraftigt begränsa den, och frammanar istället bilden av robot-liknande varelser som reagerar och agerar efter redan för- och inprogrammerad data. Kulturen blir Frankenstein och jordens befolkning ett oändligt försök att skapa en mänsklig varelse. Lundahl poängterar i sin avhandling *Vad är en neger?* att "*kulturalisering* [bland annat används] för att synliggöra tendensen att lägga allt större vikt vid etnisk bakgrund" (2005:22). Åsa Eldén har studerat denna tendens i sin närstudie av svensk rättsskipning och visar hur kultur blir en faktor i beslutsfattandet gällande ett fall av hedersmord. Eldén skriver att "[i] domen hävdar tingsrätten att 'arabisk kultur' haft stor betydelse för vad som skett, någonting som man anser sig vara tvungen att ta hänsyn till i bedömningen av brottet" (1997:41). Vidare menar hon att tingsrätten betonar att den åtalades handling styrts av en kulturell "central och essentiell" (1997:44) könsförståelse. I och med detta belyser Eldén att den åtalade mannen fråntas ansvar för sina handlingar, men att detta sker utifrån hans kulturella tillhörighet snarare än hans "individualiserade förklaringar" (1997:45), när tingsrätten, utifrån sin syn på mannens kulturella tillhörighet ändrar rubriceringen från mord till dråp (1997:42).

Om den svarta amerikanska mannen är en produkt av sin kulturella bakgrund, så innebär detta även att den vita amerikanska kvinnan är en produkt av sin kulturella bakgrund. Men om denna kulturella bakgrund även utgör en essens, så framstår relationer mellan vita amerikanska kvinnor och svarta amerikanska män som en relation av särskillnad. Denna särskillnad kan i sin tur aldrig överbryggas, då den vita kvinnan aldrig kan ha en svart kulturell bakgrund och den svarta mannen aldrig en vit kulturell bakgrund. Kultur blir därmed också något exklusivt, då en specifik kultur enbart kan upplevas av några få. Dessutom verkar Johnson mena att hudfärg är avgörande för att få tillgång till den svarta amerikanska kulturen, vilket i sin tur tycks spegla en tro på att alla svarta amerikaner har och präglas av samma kulturella bakgrund samt att alla svarta amerikaner dessutom ser, upplever och tolkar den på samma sätt.

2.5 Den vita amerikanska kvinnan: en stereotyp

Som tidigare diskuterats, hävdar Persaud att den vita kvinnan kom att symbolisera det förbjudna och det ouppnåeliga för den svarta mannen under slaveriet. Han menar också att den vita amerikanska kvinnan än idag lever vidare som en symbol, nu framför allt som en statussymbol för den svarta amerikanska mannen. "When the individual chooses the other side it elevates his status because he is on the winning side, and it is a similar status that black men seek when they choose to be with a white woman. [...] It is the ultimate makeover, the equivalent to achieving a social black belt" (2004:113). Den vita amerikanska kvinnan blir ett verktyg för den svarta amerikanska mannen att uppnå en status- och maktposition. Valet av en vit partner är enligt Persaud alltså ett val utifrån hudfärg och inte utifrån person, varför vilken vit amerikansk kvinna som helst kan uppnå denna effekt för en svart amerikansk man. Detta är också, enligt Persaud, anledningen till att "a great many well-to-do Brothers settle for ordinary white women who are ugly enough to unclog a drain" (2004:112). Johnson delar denna, Persauds uppfattning, och spekulerar därtill över den vita amerikanska kvinnans motivation för att ingå en relation med en svart amerikansk man. En anledning, som han ser som möjlig i vissa fall, är att den vita amerikanska kvinnan inte är åtråvärd i den vita amerikanska mannens ögon. "Much is made of the tendency for Black men to date any White woman so long as she is White, and I have to admit that I have seen a few interracial couples that did not necessarily challenge that stereotype. For these women it may not be that Black men are especially attractive to them, but rather that Black men are

the *only* ones interested in them” (Johnson, 2004:72). För dessa vita amerikanska kvinnorna blir alltså en svart partner ett sätt (eller det enda sättet enligt Johnson) att känna sig önskvärda och åtrådda, medan en vit amerikansk kvinna blir ett sätt att visa sig framgångsrik för den svarta amerikanska mannen.

Förutom att det kan konkluderas från både Persauds och Johnsons resonemang att dessa relationer primärt handlar om ett begär efter något de kan *få* genom sina partners, snarare än ett begär *till* sina partners, är det intressant att jämföra Persauds och Johnsons uttalanden om den vita amerikanska kvinnan med deras tidigare diskuterade resonemang rörande den påtvingande mediala bilden av det eurocentriska skönhetsidealet. Både Persaud och Johnson deklarerade att den svarta amerikanska kvinnan nedvärderas genom denna måttstock som exkluderar och föringar hennes skönhet. Detta skapar en paradox då Persaud och Johnson, å ena sidan, protesterar över denna måttstocks exkluderande och hegemoniska användning och anser att den borde avskaffas, medan de å andra sidan, tycks anse att detta är en fullt legitim och korrekt måttstock för dem själva att använda rörande den vita amerikanska kvinnan.

Utöver tanken på den vita amerikanska kvinnan som statussymbol, finns andra stereotypa uppfattningar om henne, såsom att hon är mer medgörlig och/eller tillmötesgående än den svarta amerikanska kvinnan samt att hon både mer frekvent utför och är bättre på oralsex (Persaud, 2004:143, 163; Johnson, 2004:58-59). Persaud menar att denna sistnämnda uppfattning är vida utbredd inom den svarta amerikanska komuniteten och poängterar att “[i]t is one of the first things Brothers bring up when they discuss dating white women and why they do it” (2004:163). Johnson, å andra sidan, ser vita amerikanska kvinnors villighet att utföra oralsex som ett bevis på att de troligtvis också är mer tillmötesgående än vad svarta amerikanska kvinnor är när han anför att:

A popular belief in the Black community is that White women, particularly those that date interracially, are more accommodating than Black women [...] This perception, while certainly not well supported factually, has some truth to it. It stands to reason that based on their substantial but solitary burden of sexism, as compared to American Black women [som bär den dubbla bördan av sexism och rasism], White women are probably more willing to take on some undesirable relationship baggage. Research also indicates that more than twice as many White women report performing oral sex (75%) than the number of Black women (34%) who admit to having engaged in fellatio. If that is not accommodating, I do not know what is” (2004:58-59).

Den vita amerikanska kvinnan har med andra ord gått från att vara en upphöjd, asexuell symbol för det förbjudna och det ouppnåeliga till att symbolisera status, medgörlighet och oralsex, vilket, enligt Persaud och Johnson, utgör dagens stereotyp av den vita amerikanska kvinnan.

Begäret efter den vita amerikanska kvinnan skulle därför, i denna kontext, kunna kallas ett falskt begär, då det inte är kvinnan i sig, utan stereotypen som eftertraktas och eftersöks. Relationer mellan vita amerikanska kvinnor och svarta amerikanska män är, med utgångspunkt i Persauds och Johnsons resonemang, illusoriska relationer, där den vita amerikanska kvinnan söker konfirmation i form av önskvärdhet och åtråddhet, medan den svarta amerikanska mannen söker konfirmation i form av status. Bilden som målas upp, framför allt med betoning på den svarta amerikanska mannen, är begäret efter den Andre. I *Black Looks: Race and Representation* beskriver bell hooks begäret efter den Andre som ett begär efter förändring av själv. Hon framhåller att "[t]he direct objective was not simply to sexually possess the Other; it was to be changed in some way by the encounter" (1992:24). I relation till den svarta amerikanska mannen, så som Persaud och Johnson porträtterar honom, antar den vita amerikanska kvinnan formen av den Andre. Hon symboliserar möjligheten till förändring av själv, speciellt som statussymbol för den svarta amerikanska mannen. Tron på hennes medgörlighet eller hennes tillmötesgående både vad gäller i det sexuella eller vardagliga mötet tillsammans med att hon *ger* status och *gör* den svarta amerikanska mannen framgångsrik är också en tro på att ett möte med den vita amerikanska kvinnan förändrar den svarta amerikanska mannen - en förändring som endast kan ske i mötet med henne. Samtidigt blir den vita amerikanska kvinnans begär efter den svarta amerikanska mannen också en form av begär efter den Andre, då hon söker att uppnå en åtråddhet som hon, enligt Johnson, troligtvis inte kan uppnå i mötet med en vit amerikansk man. På så vis söker även hon att transformeras genom ett förhållande med en svart partner. Varför den svarta mannens begär efter den vita amerikanska kvinnan, och vice versa, därmed kan ses som ett begär efter att äta den Andre, som hooks benämner det (1992:21). "The point is to be changed by this convergence of pleasure and Otherness. One dares – acts – on the assumption that the exploration into the world of difference, into the body of the Other, will provide a greater, more intense pleasure than any that exists in the ordinary world of one's familiar racial group" (1992:24).

2.6 Autokrat diskurs i en svart amerikansk kontext

I Persauds och Johnsons böcker lyfts relationer mellan vita amerikanska kvinnor och svarta amerikanska män fram och belyses som relationer som behöver förklaras. I texten på baksidan av Persauds bok uppmanas läsaren att: "Get ready for *Why Black Men Love White Women* – and finally understand the relationship phenomenon of our times" (2004). Denna uppmaning visar på tre saker: för det första, att dessa relationer kan klassificeras som ett relationsfenomen; för det andra, att det är en relation som är till synes obegriplig och främmande och som faller utanför ramarna av vad som kan kallas en "normal relation"; för det tredje, visar citatet att Rajen Persaud bedöms vara i en auktoritetsposition och därmed inte bara kvalificerad att uttala sig om detta relationsfenomen, utan framför allt kvalificerad att förklara det.

Persauds och Johnsons böcker handlar till största delen om orsaksförklaringar, vilka till stor del presenteras som konkluderande sammanfattningar av deras egna och andras erfarenheter och upplevelser av relationer mellan vita amerikanska kvinnor och svarta amerikanska män. Men, vad som framför allt gör deras konklusioner och orsaksförklaringar problematiska är att de huvudsakligen är baserade på Persauds och Johnsons egna positioner som svarta amerikanska män. Med vilket menas att det är i egenskap av att vara svarta amerikanska män som de anser sig kvalificerade att dra dessa konklusioner och ange dessa orsaksförklaringar till varför relationer mellan vita amerikanska kvinnor och svarta amerikanska män uppstår. Både Johnson och Persaud gör sig till representanter för alla svarta amerikanska män liksom för hela den svarta amerikanska komuniteten och för hela den svarta amerikanska historien. Genom att positionera sig som representanter för hela det svarta Amerika reducerar de den svarta amerikanska befolkningen (och då speciellt svarta amerikanska män) till att framstå som en enda homogen grupp, den svarta amerikanska komuniteten framställs som en enda homogen komunitet och den svarta amerikanska historien som en enda homogen historia. Det är också utifrån denna homogenitet de behandlar relationsfenomenet vita amerikanska kvinnor-svarta amerikanska män. I deras diskurser finns inget utrymme för individen, det finns inte heller utrymme för en avvikande uppfattning eller förståelse av vare sig svart amerikansk historia eller den svarta amerikanska komuniteten. Istället framställs svarta amerikanska män som har relationer med vita amerikanska kvinnor som indoktrinerade och som oförstående inför sitt eget agerande. I kontrast till dessa indoktrinerade svarta amerikanska män framställer, däremot, Persaud och

Johnson sig själva som åtnjutandes en total överblicksposition, från vilken de klart och tydligt kan se och följa den kedjeeffekt de menar att detta relationsfenomen är resultatet av. Denna överblick indikerar i sin tur att både Persaud och Johnson lyckats åstadkomma vad Johnson själv menar är en omöjlighet, nämligen att frikoppla sig från och ställa sig utanför sin omgivning. Från denna överblicksposition skapas sedermera diskurser där individuella ageranden ställs mot till synes obestridda *fakta*. Dessa fakta är, som tidigare diskuterats, enligt Johnson och Persaud, att den svarta amerikanska mannens begär efter den vita amerikanska kvinnan: 1) baseras på ett behov av vedergällning; 2) är ett begär efter det förbjudna och ouppnåeliga; 3) är ett begär skapat ur tron på den vita amerikanska kvinnan som statusgivare, som mer medgörlig och/eller mer tillmötesgående samt som en frekvent och framför allt mycket bra utförare av oralsex; 4) är ett illusoriskt begär skapat ur en internaliserad mediebild av det eurocentriska skönhetsidealet. Genom att placera alla svarta amerikanska män som ingår relationer med vita amerikanska kvinnor inom en eller flera av dessa, enligt Persaud och Johnson, faktabaserade orsaksförklaringar legitimerar de också klassificeringen av dessa relationer som ett fenomen. För att stärka denna legitimering och klassificering kan andra diskurser sedermera användas som bevis. Exempelvis stärker diskurser om den ratade och överblivna vita amerikanska kvinnan det faktum att det inte är den vita amerikanska kvinna i sig som den svarta amerikanska mannen åtrår utan den vita amerikanska kvinnan som symbol. På samma sätt förstärker diskurser om den ratade och överblivna svarta amerikanska kvinnan det faktum att svarta amerikanska män har internaliserat ett eurocentriskt skönhetsideal som leder till ett fortsatt nedvärderande och förtryck av henne. Vidare bidrar framställandet av kultur som essens till att stärka synen på dessa relationer som avvikande och obegripliga, eftersom de vita amerikanska kvinnorna som ingått relationer med en svart partner, på något sätt, enligt Johnson, "managed to develop aesthetic preferences that contradict American cultural standards, and regardless of whether or not that is even possible [...] attempt to find happiness with minority companions" (2004:91).

Diskursen kring relationer mellan vita amerikanska kvinnor och svarta amerikanska män antar både hos Persaud och Johnson en autokrat utformning. Båda för en stängd och deklarerande diskurs där individen inte kommer till tals och där individens agerande, känslor, val av partner etc. *alla* kan härledas till ovannämnda orsaksförklaringar gällande varför relationer mellan vita amerikanska kvinnor och svarta amerikanska män kontinuerligt ingås

och uppstår. Dessutom utesluter diskurserna alternativa orsaksförklaringar och bortser exempelvis från att relationer mellan svarta och vita funnits i annan historisk kontext än den som återges av till exempel Persaud, och som därmed inte kan förklaras eller förstås utifrån de orsaksförklaringar han anger. Som representanter för ett helt homogent svart Amerika undviker och utesluter Johnson och Persaud effektivt alternativa och/eller motsättande diskurser, samtidigt som de befäster sin egen auktoritet och den autokrata diskursen. Därmed blir det homogena svarta Amerika ett verktyg med vilket relationer mellan vita amerikanska kvinnor och svarta amerikanska män kan förskjutas till en subaltern subjektposition. Baserat på de faktabaserade orsaksförklaringar som framhålls av Persaud och Johnson antar de svarta amerikanska männen begär efter vita amerikanska kvinnor formen av att vara ett "falskt begär". Detta då deras orsaksförklaringar antyder en särskillnad mellan dessa och "normala" relationer, vilket också förtydligas av att de klassificeras som ett relationsfenomen. Relationer mellan vita amerikanska kvinnor och svarta amerikanska män framstår därmed snarare som luftslott, byggda på illusioner, och, i denna kontext, "oäkta". Det vill säga, att oavsett anledning till varför dessa relationer uppstår och ingås, så är det aldrig, enligt Persaud och Johnson, av "rätt" anledningen.

2.7 Det Svarta Karibien och det Vita väst

Susan Frohlick, forskare vid institutionen för antropologi vid Manitobas universitet i Kanada, adresserar och diskuterar sex och intimitet mellan svarta karibiska män⁹ i Costa Rica och vita kvinnliga turister från Europa och Nordamerika jämte hur sex och intimitet förhandlas fram och anpassas efter båda parter, i sin artikel "Fluid Exchanges: The Negotiation of Intimacy between Tourist Women and Local Men in a Transnational Town in Caribbean Costa Rica". Artikeln är resultatet av ett fältarbete i Puerto Viejo, där hon intervjuat ett okänt antal kvinnor från Europa och Nordamerika som nu var mer eller mindre bofasta i Costa Rica. Därtill intervjuade hon ett 10-tal svarta karibiska män för att bättre kunna förstå och uppfatta vad hon kallar dessa relationers "fluid exchanges" (2007:139), vilket hon menar

---

⁹ Frohlicks benämning av männen som svarta karibiska män kommer fortsättningsvis användas även av mig. Frohlick använder denna benämning för att göra åtskillnad mellan "Ticos" som är vita eller ljushyade män och Afro-karibiska män i Costa Rica (2007:140).

markerar den fluiditet som skapas genom vita kvinnliga turisters till synes gränslösa mobilitet.

Jag har inte för avsikt att undersöka Frohlicks artikel utifrån den fluiditet hon adresserar, mitt fokus ligger på att närmare undersöka hur relationer mellan vita västerländska kvinnor och svarta karibiska män framställs i artikelns diskursiva utformning. Det vill säga, hur dessa relationer diskursivt skapas i/genom Frohlicks argumentation, representation och konklusioner. Denna undersökning kommer att göras med utgångspunkt från tre perspektiv: 1) hur dessa kvinnor och män beskrivs i artikeln; 2) hur relationerna mellan de vita västerländska kvinnorna och de svarta karibiska männen beskrivs och 3) hur intervjupersonernas berättelser tillåts gälla som generiska för alla relationer mellan vita västerländska kvinnor och svarta karibiska män med Puerto Viejo som representant för Karibien.

2.8 Den kvinnliga turisten och den inhemska mannen

De västerländska kvinnor som ingår förhållanden med svarta karibiska män, vare sig de är temporära eller mer varaktiga, benämns genomgående i Frohlicks artikel antingen som kvinnliga turister, eller som utländska/främmande kvinnor. Även de, mer eller mindre bofasta, kvinnor hon intervjuat analyseras utifrån positioner som antingen turister och/eller utländska/främmande. Frohlick påpekar dock att

[t]he women whose narratives from which my analysis derives are mostly women who arrived as tourists but choose to stay or, at least, to return regularly to visit their local boyfriends. Not all were strictly 'tourists', although I use the term loosely in this article. [...] Their lengths of stay ranged from one month to twenty-plus years. [...] Finally, a crucial aspect of their subjectivities as white foreign women involved sexually with local black men is that they expressed an appreciation of cultural difference and, more specifically, were drawn to this area because of fantasies and images of the Caribbean as a laid-back tropical paradise (2007:144).

Att benämna eller kategorisera kvinnorna som turister och/eller utländska/främmande fungerar i artikeln som en markör för att både lyfta fram och avskilja dem från övriga, inhemska, Costa Ricanska kvinnor. Vidare markerar det också en etnisk och kulturell skillnad mellan de vita västerländska kvinnorna och de svarta karibiska männen. Denna skillnad framhålls vidare av de vita västerländska kvinnornas upplevelser och beskrivningar av deras svarta karibiska partners som jordnära, rotade och som ett med (den lokala) naturen, vilket särskiljer dem från de västerländska män de jämförs med (2007:152, 154). Kvinnornas

relationer med de svarta karibiska männen tycks, enligt Frohlick, vara lika mycket en relation med landskapet eftersom kvinnornas utsagor antyder att "sexual experiences are as much about 'fucking' the landscape fused with a Caribbean man's body as they are about sex acts" (2007:153). Kamala Kempadoo finner i sin forskning, som del i ett större forskningsprojekt, kring sexarbete i Karibien att västvärlden tenderar att positionera "the global location of the Caribbean" som ett "service center and playground for wealthier nations and peoples" (2001:40). Positionerat som ett service center och en lekplats riskerar onekligen Karibien som exotiskt paradiset att flyta in i och sammanlänkas med den svarta karibiska mannen, som får bli och tjäna som ett förverkligande av en sinnebild av det autentiska Karibien.

Kempadoo finner vidare att "both Caribbean women and men are subject to eroticizing, sexualizing fantasies and exploitations" (2001:57). Tillsammans med idén eller tanken om Karibien som paradiset fungerar erotiseringen av och fantasin om den svarta karibiska mannen även som ett sätt att skapa en polarisation. Drömbilden av Karibien får agera motpol till den västerländska realiteten. Detta agerande eller den annorlundahet som bilden av Karibien kommer att representera överförs och inkorporeras alltså också i mötet mellan vita västerländska kvinnor och svarta karibiska män. Frohlick beskriver de svarta karibiska männen i Puerto Viejo som män som *lärt sig* vad den västerländska kvinnan vill ha och förväntar sig i en relation med en svart karibisk man (2007:153). Luis, en av de svarta karibiska män som Frohlick intervjuat, menar exempelvis att han genom olika sexuella möten med kvinnliga turister lärt sig att associera vissa karaktärsdrag med specifika nationaliteter (2007:150). Medan Filipo, en annan intervjuperson, lärt sig "how to get women close to him, and knows how to show them a good time in the town. He introduces them to his friends, and generally makes them feel that they are getting access to the local community in ways that the average tourist does not" (2007:153). Frohlick understryker även att Filipo lärt sig att "these relationships are about *fulfilling* a desire for intimacy (as well as sex)" (2007:153; [min kursivering]). Det kan med andra ord sägas att de vita västerländska kvinnorna och de svarta karibiska männen skapar och återskapar varandra som stereotyper, i det att de båda performativt upprepar den andras illusion av dem, såväl i det initiala mötet som i själva relationen. Frohlick anmärker att

racial stereotypes and ethnosexual dynamics of mutual desire (that is, the desire for black men by white foreign women and desire for white foreign women by black men) play out such that the men imagine themselves as hypersexual black men because in part this is how they are

imagined by the tourists. [...] As in other Caribbean destinations, black masculinity is sexualized through naturalizing global discourses about the erotic Other as virile, masterful, and attractive (2007: 150).

Den svarta karibiska mannen framstår därmed själv, i denna kontext, som flytande, då bilden av honom skiftar i takt med att hans vita partners växlar. Han blir på en och samma gång stereotyp och odefinierbar, då definitionen alltid sker i relation till hans dåvarande partner och dennas bild av och/eller fantasi om honom. Den svarta karibiska mannen blir ett slags reell illusion som balanserar mellan att vara påtaglig och illusiv. På samma sätt blir den vita västerländska kvinnan både en stereotyp och odefinierbar. Även hon ikläder sig en roll, där hon blir vad den svarta karibiska mannen förväntar sig att hon skall vara. Samtidigt tycks relationerna kräva denna performativa akt för att kunna fungera, då det ömsesidiga begäret efter varandra, så som det beskrivs av Frohlick, bygger på att båda parternas idé om den Andre införlivas. Det är utifrån båda parternas position som den ultimate och fullfjädrade Andre, som fantasin kan förverkligas. Som framgår i Frohlicks artikel skapas dessa positioneringar redan innan själva mötet mellan vita västerländska kvinnor och svarta karibiska män eftersom

[f]emale tourists arrive [...] from the North to play and relax, and to enact fantasies often formed in childhood about the Caribbean as paradise. These dreams include the desire to be close to a Caribbean man, to learn about a simple, pure, natural lifestyle through a union with a Caribbean man, even to have his babies and thus consolidate their entitlement to live out this paradisaal fantasy for as long as possible (2007:161).

Denna fantasi om den svarta karibiska mannen späs på av reseböcker som beskriver Puerto Viejo som ett ställe där kvinnliga turister "inevitably [will] be chatted up by the resident dreadlocked hustlers" (2007:139). Med andra ord, skapas inte dessa stereotyper och fantasier i mötet med den Andre, utan det är i själva mötet de införlivas. Sandra Harding ställer frågan om vem det är som äger "the theater in which these misshapen puppets called 'love' and 'sex' prance each night? Whose hands direct their movements?" (1997:54). Relationerna mellan de västerländska kvinnorna och de svarta karibiska männen i Frohlicks artikel framstår som relationer skapade och formade på förhand. Det vill säga, att den västerländska idén om Karibien och om den svarta karibiska mannen tillsammans med den svarta karibiska mannens idé om den västerländska kvinnan, på förhand skapar parametrar för hur en relation dem emellan uppstår och genomförs, samt hur den upprätthålls och

bevaras. Det skulle kunna sägas att relationerna, så som beskrivna av Frohlick, alltså är ett resultat av sociala och kulturella konstruktioner som blir ägare till teatern, medan individerna som ingår relationen agerar ut dem på teaterns scen.

2.9 Relationer mellan vita västerländska kvinnor och svarta karibiska män (i Costa Rica)

Diskursiva beskrivningar av relationerna mellan de vita västerländska kvinnorna och de svarta karibiska männen följer i samma spår som beskrivningarna av de båda parterna. Enligt Frohlicks artikel, präglas relationerna av utagerandet av en eller flera fantasier. Samtidigt har dessa "fantasirelationer" ett pris, då de förutom att de bygger på stereotypa föreställningar, även har en ekonomisk aspekt. Frohlick understryker att vissa av de svarta karibiska männen öppet kräver pengar eller materiella saker. Andra är ute efter en sexuell relation, vilken de hoppas även skall ge materiell vinning. Återigen andra hoppas på ett hus eller en flygplansbiljett för en resa eller permanent omlokalisering (2007:142-142). För de västerländska kvinnornas del menar Frohlick att den ekonomiska utväxlingen skall vara och förbli osynlig, då ett osynliggörande tillåter dem att bortse från och/eller helt ignorera en ekonomisk aspekt av relationen och därmed förlänga illusionen av att ingå i en ömsesidig romantisk relation (2007:142). "[A]ll of the women I interviewed conveyed anxiety, confusion, or even anger when the mention of money by their local partner tainted what the women viewed as a developing romance or intimate connection" (2007:143). Frohlick hänvisar till Pruitt och La Font, när hon skriver att "the ambiguity of the economic exchange as bound up with gender ideologies about women's preference for romance over sex and where money is seen to spoil any authentically romantic relationship" (2007:142). Genom detta visar hon på vikten av att bilden av eller tron på relationen som en ömsesidig romantisk relation upprätthålls, då detta krävs för att fantasin skall uppfyllas. Även Kempadoo menar att en ekonomisk utväxling tenderar att verbalt undvikas i relation till sexturism i Karibien, istället definierar kvinnliga turister "their relationships with Black Caribbean men as 'romances', rarely identifying themselves as prostitute-clients or sex tourists" (2001:48). Detta menar Kempadoo är ett resultat av att Karibien positioneras som en naturlig sexuell lekplats inom, vad hon kallar för, "the international imagination" (2001:57).

2.10 Autokrat diskurs i en karibisk kontext

Om än komplicerade, framstår relationerna mellan vita västerländska kvinnor och svarta karibiska män som präglade av begär efter den Andre; begär efter en fantasi; och begär efter ekonomisk och/eller materiell vinning. I Frohlicks artikel bär dessa relationer genomgående en likhet med den form av relation Kempadoo menar uppstår i en karibisk sexturismkontext. Alltså att dessa relationer framför allt präglas av och formas utifrån en ekonomisk utväxling i någon form. Men, medan Kempadoos artikel, vilket hon också är noga med att poängtera, tydligt inriktar sig på just sexarbete och sexturism i Karibien, är det oklart ur vilken kontext Frohlick analyserar sitt material. Frohlick tenderar att vara otydlig i sin avgränsning och definition av de relationer hon analyserar och det framgår inte klart om hon närmar sig dem som del i en sexturism (där både intimitet och sex är inkluderat) eller, om hon ser dem som intima och/eller ömsesidiga kärleksrelationer.

I Frohlicks diskurs delas de vita västerländska kvinnorna och de svarta karibiska männen in i var sin homogen grupp utifrån vilka de sedan analyseras och diskuteras. Kvinnorna diskuteras och analyseras utifrån en position som kvinnliga turister med målet inställt på att uppleva det autentiska Karibien genom en intim kontakt med en svart karibisk man. Detta gör hon trots att hon anger att: 1) bara en del av de kvinnor som intervjuades kom till Costa Rica som turister; 2) de flesta nu är bosatta på Costa Rica; 3) deras anledning till att resa dit från första början varierade; 4) inte alla hade drömmen om ett förverkligande av en (sexuell) fantasi som anledning; 5) deras relationer varierat från temporära till varaktiga. Vare sig kvinnorna benämns som turister eller som utländska/främmande, är utgångspunkten i analysen entydig, nämligen deras sexuella och intima möten med svarta karibiska män. Ingenstans i sin artikel parallelliserar Frohlick denna form av relation med någon annan. Kempadoo är, som tidigare nämnts, däremot noggrann med att understryka att hennes forskning primärt gäller relationer som formas i och genom sexturism. Därtill garderar hon sig ytterligare genom att markera att exempelvis sexarbetare inte kan ses som en homogen grupp eller kategori (2001:51) samt att relationer som uppstår innanför gränsen av vad som kan benämnas sexturism i förlängningen inte fortgent kan definieras som sexturismrelationer, då "a relationship that started off as a brief materially driven encounter could grow into a long-term relationship or marriage" (2001:46). Kempadoo särskiljer och kontrasterar, med andra ord, mellan olika former av relationer mellan vita västerländska kvinnor och svarta karibiska män.

I Frohlicks artikel, däremot, presenteras relationer mellan vita västerländska kvinnor och svarta karibiska män alltså enbart på ett sätt, som ett möte mellan två påtagliga, men ändå illusiva stereotyper. Frohlick skriver att "I use 'intimacy' to extend analyses of women's sexual tourism into a wide domain of physical and emotional closeness and erotic desire for alterity" (2007:152-153). Problemet är inte att hon använder begrepp som turist och intimitet, utan att hon använder dem utan åtskillnad och utan tydliga avgränsningar. Genom att låta de kvinnor hon intervjuat, som alla är olika och har olika upplevelser, representera en form av relation mellan vita västerländska kvinnor och svarta karibiska män, framstår detta som *den enda form* av relation som kan existera inom denna parkonstellation. Hennes utvidgande av analysen genom användandet av begreppet intimitet förstärker därtill synen på dessa relationer som ett möte mellan fantasier, då ett bredare spektrum av vita västerländska kvinnor, deras erfarenheter och upplevelser, kan placeras innanför denna ram. Likaså fungerar hennes inte så strikta benämning av turist som en utvidgning av erfarenheter och upplevelser samt en bredare omfattning av dessa.

Även de svarta karibiska männen framställs av Frohlick som en homogen grupp som *alla* lärt sig vad vita västerländska kvinnor förväntar sig och vill ha av dem och därför transformerar sig själva till stereotypa spelpjäser för att passa in i den vita västerländska kvinnans fantasi. Därtill framhålls det att männen troligtvis inte är monogama, att de har sexuella och intima relationer med flera vita västerländska kvinnor samtidigt och att flera av dessa kvinnor, i sin tur, upprätthåller relationerna genom ekonomiska eller materiella gåvor. Med andra ord, tycks Frohlick mena att de vita västerländska kvinnorna köper sin relation. Återigen kontrasteras inte denna form av relation med någon annan, de kvinnor och män som förekommer i Frohlicks undersökning görs istället, genom avsaknaden av tydliga avgränsningar, till representanter för *alla* vita västerländska kvinnor och svarta karibiska män framför allt på Costa Rica. Men, då hon parallelliserar annan forskning kring relationer mellan vita kvinnliga turister och svarta karibiska män sin egen undersökning, flyter de presenterade relationerna i artikeln ut och blir representativt för alla relationer mellan vita västerländska kvinnor och svarta karibiska män. Genom sin onyanserade framställning kan det sägas att Frohlick diskursivt både befäster de stereotypa bilder och fantasier som cirkulerar om såväl den svarta karibiska mannen som den vita västerländska kvinnan och på det sättet deltar hon i deras repetitiva utformning. För att återknyta till Hardings teatermetafor, intar Frohlick positionen som ägare till teatern och utformare av de

diskursiva parametrar inom vilka relationer mellan vita västerländska kvinnor och svarta karibiska män utspelas på scen.

Även om Frohlicks artikel fokuserar på fluiditeten och framförhandlandet av relationer mellan vita kvinnliga turister och svarta inhemska män med utgångspunkt från hur de både ser på varandra och på sina begär, så kategoriseras dessa relationer som annorlunda. Det vill säga, de avgränsas och särskiljs från "vanliga relationer". När individerna som ingår dessa relationer, vare sig det är författarens intention eller inte, blir en homogen grupp, eller rättare sagt två homogena grupper, kan de i sin tur avgränsas och särskiljas från individer som ingår "vanliga relationer". Då dessa grupper sedermera, utan kontrastering eller avgränsning, blir representativa för alla relationer mellan vita västerländska kvinnor och svarta karibiska män, upprättas diskursiva länkar som förbinder diskurser om sexturism, stereotyper, fantasier, pengar, utnyttjande, manipulation etc. med diskurser om vita västerländska kvinnors förhållanden med svarta karibiska män. Detta resulterar i en diskurs som omfattar allt ovan nämnt och, som förutom att kategorisera dessa kvinnor och män och förskjuta dem till respektive hänvisad subjeksposition, gör relationerna begripliga genom den orsaksförklaring eller de orsaksförklaringar som utgör diskursens grundval.

En diskurs där alla relationer mellan vita västerländska kvinnor och svarta karibiska män omfattas får även en bekräftande och befästande effekt, då den går från det situerade till det allomfattande, varigenom dessa relationer kontinuerligt återskapas och klassificeras som entydiga och särskilda från "vanliga relationer". Avsaknaden av kontrasteringar och nyanseringar av relationerna gör att detta blir en stängd diskurs som förklarar och definierar dessa relationer, snarare än att diskutera dem. I avsaknad av diskussion fungerar de intervjuade kvinnornas och männens berättelser snarast som bevis för eller bekräftelse av den till synes utbredda uppfattningen om Karibien som en naturlig sexuell lekplats (Kempadoo, 2001:57).

Kapitel 3 Relationsfenomenet vita kvinnor-svarta män

*”Det är inte så farligt om man har olika färg på huden.
Det viktiga är att man har samma färg på hjärtat” Isabell, 7 år.¹⁰*

3.1 Passivitet och naivitet

I de autokrata diskurserna spekuleras det ibland över att vita kvinnor som ingår förhållande med svarta män, är överblivna och ratade av vita män. Det utgås från att dessa kvinnor är estetiskt oattraktiva, de är vad ingen man vill ha, eller rättare sagt vad ingen vit man vill ha. På grund av att de ratats utgås det vidare från att dessa kvinnor törstar efter beröring, närhet och uppmärksamhet. Både Persaud och Johnson framhåller, som tidigare nämnts, i sin argumentation att en viss andel av de vita amerikanska kvinnor som ingår relationer med svarta amerikanska män troligtvis är överblivna kvinnor som ratats av vita amerikanska män. Även i Flashbacks debattforum anges detta som en trolig orsaksförklaring till varför relationer mellan vita äldre svenska kvinnor och (yngre) svarta afrikanska män uppstår. MoLoK skriver till exempel: ”Lite sorgligt att se de svenska kvinnorna och deras frusna själar, jag tror att om de inte haft varsin afrikansk man med ståkuk så hade de definitivt gått på kraftiga antidepressiva läkemedel”. Vad som är intressant med denna form av argumentation eller orsaksförklaring är att den tar sin utgångspunkt från att dessa kvinnor inte *valts* av någon vit man. I denna argumentation eller orsaksförklaring finns inget utrymme för, eller ens en reflektion över, att dessa kvinnor själva kanske ratat en eller flera vita män alternativt att de helt enkelt *valt* sin (svarta) partner. Detta framstår som en omöjlighet och/eller som absurditet, eftersom en syn på kvinnorna som aktiva agenter innebär en möjlighet att de av egen fri vilja *valt* att vara med en svart man, istället för att tvingas in i en sådan relation till följd av ett törstande och desperat begär som uppstått på grund av den vita mannens avvisande.

De vita kvinnor som däremot porträtteras som att de gör ett val, framställs istället många gånger som naiva. Denna naivitet tar sig uttryck på flera sätt: För det första, framställs den vita kvinnans sökande efter en relation med en svart man som ett sökande efter en relation

---

¹⁰ Citat taget ur *Gamla tanter lägger inte ägg och Gud som haver barnen kär har du någon ull*, sid. 227.

med en stereotyp. Detta synsätt är återkommande både i den svenska och karibiska autokrata relationsdiskursen. I relationen mellan vita västerländska kvinnor och svarta karibiska män, är det bilden av Karibien, som ett exotiskt paradiset och som inorporerad i den svarta karibiska mannens kropp, som accentueras. Denna exotiska paradiskropp tenderar sedermera att bli ett naturligt inslag i den sexuella lekplats Kempadoo menar att Karibien positioneras som i den västerländska sinnebild. I relationen mellan den vita äldre svenska kvinnan och den (yngre) svarta afrikanska mannen är det framför allt den svarta mannens genitalier och hans virilitet som diskursivt lyfts fram. Det är nyfikenheten på och längtan efter den svarta mannens sexuella prestationsförmåga som lockar de vita äldre svenska kvinnorna att ingå dessa relationer. För det andra, är det de vita västerländska kvinnornas uppfattning om sina relationer som kärleksrelationer som framstår som naivt. Gemensamt för den svenska, svarta amerikanska och karibiska kontexten är porträtterandet av den svarta mannens intresse för den vita kvinnan som symbol. I en svensk kontext symboliserar den vita kvinnan permanentt uppehållstillstånd, pengar och sex. I en svart amerikansk kontext symboliserar hon status, medgörlighet och sex. I en karibisk kontext symboliserar hon omlokalisering, ekonomisk och materiell vinning och sex. Kontentan av detta är att relationerna, oavsett nämnd kontext, är/blir relationer mellan en symbol och en stereotyp. Och då symbolismen sitter i den vita huden och den västerländska kulturen och stereotypiseringen i den svarta huden och den "andra" kulturen, framstår personerna som sekundära och därmed utbytbara.

3.2 Vikten av särskillnad

I de olika kontexter som presenterats och diskuterats gällande relationer mellan vita kvinnor och svarta män, är åtskillnad en viktig faktor i de argument och omdömen som förs fram. Ras är en omedelbar och oundviklig faktor i diskurser kring relationer mellan vita kvinnor och svarta män. Men som Miriam Hill och Volker Thomas understryker är ras inte "a typology of concrete, mutually exclusive categories. We can best understand it within a social constructionist framework as the negotiated interaction between a societal phenomenon of categorization based on physical markers (such as skin color and facial features) and a personal phenomenon of identity development" (2000:193). Åtskillnaden som görs mellan vita kvinnor och svarta män i dessa relationer är mer en accentuering av kulturella, historiska och socioekonomiska skillnader, än vad det är av rasskillnad. Dock får ras och individens

hudfärg på ett figurativt sätt agera företrädare för dessa kulturella, historiska och socioekonomiska skillnader, då dessa skillnader diskursivt inkorporeras i och sammansmälts med diskurser om ras och hudfärg.

I början av denna uppsats diskuterades hur någonting alltid skapas i motsats till något annat. Ras eller hudfärg som representativt för särart och (sär)skillnad fungerar i diskussionen kring relationer mellan vita kvinnor och svarta män främst som ett verktyg för att betona annorlundahet, både inom relationerna och i förhållande till "övriga relationer" där dessa parkonstellationer inte ingår. Robert Young skriver i *Colonial Desire* att "[f]ixity of identity is only sought in situations of instability and disruption, of conflict and change" (1995:4). Ras eller hudfärg som representant för kultur, historia och socioekonomi, blir i de autokrata diskurser som omger relationer mellan vita kvinnor och svarta män, även representant för en rasidentitet. Betoningen av att dessa relationer är relationer mellan vita kvinnor och svarta män blir därför också en betoning av att det är en relation mellan olika kulturer, olika historiska bakgrunder och olika socioekonomiska förutsättningar, vilket slutligen tjänar som en betoning på och av särart som särskiljning mellan den vita kvinnan och den svarta mannen. På samma vis som Young menar att en fixering av identitet blir påtaglig vid konflikt och förändring, kan det sägas att en fixering av särskilnad mellan vita kvinnor och svarta män blir påtaglig och aktivt söks i de diskuterade kontexterna. I den svenska kontexten hotas, till exempel, synen på den vita äldre svenska kvinnan som moder genom hennes synliggjorda sexualitet. Att hävda en oöverbryggbar särskilnad blir ett sätt att försöka stabilisera synen på kvinnan som i första hand moder. En förskjutning av de vita äldre svenska kvinnorna fungerar alltså som en förskjutning av det hot som utmanar, åtminstone inom denna autokrata diskurs, normerande föreställningar om den svenska kvinnan. I den svarta amerikanska och den karibiska kontexten är det framför allt kulturella skillnader som upprätthålls. Den svarta amerikanska kulturen särskiljs från den vita amerikanska och den vita västerländska kulturen särskiljs från den svarta karibiska kulturen. Att orsaksförklara relationer mellan vita kvinnor och svarta män blir med andra ord ett sätt att upprätthålla ordning och undvika kaos. Understrykas bör att den ordning som eftersöks inom de autokrata diskurser som här diskuteras, inte nödvändigtvis är representativ i ett större socialt perspektiv. Diskurser som förs i UR:s program *Tabu: Kärlekens gränser* och av Flashbacks debattdeltagare måste, i detta skede, ses som situerade och avgränsade diskurser, då det utifrån dessa är omöjligt att tala om en normativ autokratisk diskurs i en

svensk kontext. Av samma anledning kan inte heller Persaud och Johnson ses som representanter för hela det svarta Amerika, även om de för en autokratisk diskurs i vilken de själva positionerar sig som representativa talesmän. Det samma gäller naturligtvis även i en karibisk kontext. Frohlicks redogörelse för relationer mellan vita västerländska kvinnor och svarta karibiska män måste sättas i relation till hennes tendens att inte avgränsa och tydligt kontextualisera dessa relationer. Dock visar forskning på, vilket bland annat Kempadoo understryker, att den svarta karibiska mannen erotiserar och sexualiserar i den västerländska sinnebilderna av Karibien. Karibien som en naturlig sexuell lekplats bär likheter med de åsikter som bland annat uttrycks av deltagarna i Flashbacks debattforum angående afrikanska män. Vad som tydligt framhålls i debattforumet är sammanlänkandet av de vita äldre svenska kvinnorna och sexturism. Detta tyder på en möjlighet att även Afrika, utan urskillning, också har kommit att bli eller ingå i en västerländsk sinnebild för erotik och sexualitet. Så även om de autokrata diskurser som förs av debattforumets deltagare inte kan ses som hegemoniskt normativa, är det samtidigt möjligt att de är influerade av en större och mer utbredd uppfattning om svarta män från, och länder i, den så kallade tredje världen, som erotiserade och sexualiserade.

De autokrata diskursernas utformning bygger på att diskurserna är stängda och deklarerande. Inom dessa diskurser utgår man från konsensus, vilket präglar såväl diskussionens utgångspunkt som konklusion. För att denna konsensus skall förbli intakt, måste alternativa och/eller motsatta diskurser uteslutas, vilket ger att den enda dialog som förs sker i konsensus inom den autokrata diskursen. De autokrata diskurser som uppstår i relation till vita kvinnor som ingår förhållanden med svarta män uppnår framför allt två resultat. För det första, särskiljs dessa relationer, inom och genom de autokrata diskurserna, från övriga relationer där denna parkonstellation inte ingår. Genom särskiljandet uppnås ordning och föreställningar av det normala, stabiliseras och upprätthålls. Utan ett särskiljande omöjliggörs förskjutningen av dessa kvinnor och män till en position som avvikande. De orsaksförklaringar som åberopas för varför dessa relationer uppstår och ingås är baserade på den vita kvinnan och den svarta mannen som särarter. För det andra, är det inom de autokrata diskurserna och genom deras angivna orsaksförklaringar som dessa relationer kan kategoriseras som ett relationsfenomen. Och det är från en position som relationsfenomen dessa relationer blir begripliga. Utan de orsaksförklaringar som uppstår inom och genom de autokrata diskurserna kan relationer mellan vita kvinnor och svarta män

enbart förklaras utifrån vad dessa relationer *inte* är. Det vill säga, att de framstår som luddiga, diffusa och ogreppbara och antar en abstrakt skepnad. Men som relationsfenomen kan de alltså istället förklaras utifrån vad de *är* (exempelvis relationer präglade av utnyttjande, manipulation och sex) och antar, med andra ord, formen av ett ontologiskt faktum.

Konklusion

”Man vet var gränsen mellan länderna går för någon har ritat den med svart penna”. Patric, 8 år.¹¹

Relationer mellan vita kvinnor och svarta män är ett mycket komplicerat och komplext ämne. Undersökta diskurser visar på att dessa relationer påverkar diskurser om ras, kultur, historia, kön, migration och socioekonomi. Diskurser om relationer mellan vita kvinnor och svarta män kan därför inte ses som endimensionella eller linjära.

Denna uppsats har fokuserat på att analysera diverse argument och värderande omdömen som existerar och formas inom en eller flera autokrata diskurser. Även om dessa diskurser, på ytan, ter sig relativt okomplicerade i sitt stängda och deklarerande sätt, visar de argument som åberopas inom dessa diskurser att relationer mellan vita kvinnor och svarta män är ett laddat ämne, som utmanar och hotar (inom de autokrata diskurserna) normativa föreställningar om kvinnans och mannens natur och sexualitet. Vidare utmanar de och hotar kulturella föreställningar och destabiliserar tron på en given och gemensam identitetsbaserande grund. De representerar också ett fortsatt historiskt förtryck av den svarta amerikanska kvinnan och upprätthåller en fortsatt mental kolonisering av den svarta amerikanska mannen. Samtidigt bekräftar relationer mellan vita kvinnor och svarta män både bildligt och diskursivt stereotypa uppfattningar om respektive part, samt fungerar och i ett autokrat diskursivt sammanhang används för att betona särskilnad mellan vita och svarta. Vad som däremot inte finns utrymme för i de autokrata diskurser som omger relationsfenomenet vita kvinnor-svarta män är en beskrivning och/eller definition av dessa relationer som kärleksrelationer. Istället tycks konsensus råda mellan olika autokrata diskurser att dessa relationer präglas av sex och utnyttjande.

Med ett förnekande eller ignorerande av relationer mellan vita kvinnor och svarta män som kärleksrelationer, möjliggörs ett klassificerande av dem som avvikande. De har, med andra ord, kommit att bli ett relationsfenomen som måste dissekeras, diskuteras och orsaksförklaras för att överhuvudtaget bli begripligt.

---

¹¹ Citat taget ur *Gamla tanter lägger inte ägg och Gud som haver barnen kär har du någon ull*, Sid. 236.

Källförteckning

- Brah, Avtar (1992). "Difference, Diversity and Differentiation", *'Race', Culture and Difference*. Ed. Donald, James & Rattansi, Ali. London, Newbury Park, New Delhi: Sage Publications.
- Butler, Judith (1993). *Bodies that matter: on the discursive limits of "sex"*. New York: Routledge.
- Eldén, Åsa (1997). "Dödandet framstod som en nödvändighet: Kulturell tillhörighet som förmildrande omständighet I en svensk tingsrättsdom", *Könssorter(ing): forskning om kön och makt: festskrift till professor Eva Lundgren*. Uppsala: Sociologiska institutionen, Uppsala Universitet.
- Frohlick, Susan (2007). "Fluid Exchanges: The Negotiation of Intimacy between Tourist Women and Local Men in a Transnational Town in Caribbean Costa Rica", *City & Society*. Vol. 19, Issue 1: 139-168.
- Hall, Stuart (1999). "Kodning och avkodning", *Samtidskultur*. Thomas Johansson, Ove Sernhede, Mats Trondman (red.). Nora: Nya Doxa, s. 227-236 [1].
- Harding, Sandra (1997). "Why Love and Sex are Really Interesting", *Sex, Love, and Friendship: Studies of the Society for the Philosophy of Sex and Love 1977-1992*. Ed. Soble, Alan. Amsterdam: Rodopi.
- Hill, Miriam R. & Thomas, Volker (2000). "Strategies for Racial Identity Development: Narratives of Black and White Women in Interracial Partner Relationships", *Family Relations*. Vol. 49, No. 2: 193-200.
- Hirdman, Yvonne (2004.). *Genus – om det stabilas föränderliga former*. Malmö: Liber AB.
- Hodes, Martha (1997). *White Women, Black Men: Illicit Sex in the 19th-Century South*. New Haven and London: Yale University Press.
- hooks, bell (1994). *Outlaw Culture: Resisting Representations*. New York, London: Routledge.
- hooks, bell (1992). *Black Looks: Race and Representation*. Boston, MA: South End Press.
- Irigaray, Luce (2002). *The way of Love*. London, New York: Continuum.
- Johnson, John (2004). *It Ain't All Good: Why Black Men should not date White Women*. Chicago: African American Images.
- Kempadoo, Kempala (2001). "Freelancers, Temporary Wives, and Beach Boys: Researching Sex Work in the Caribbean", *Feminist Review*. No. 67: 39-62.
- Levendgood, Mark & Lindell, Unni (2007). *Gamla tanter lägger inte ägg och Gud som haver barnen kär har du någon ull*. Stockholm: Pocketförlaget.
- Lundahl, Mikela (2005). *Vad är en neger?: Negritude, essentialism, strategi*. Göteborg: Glänta produktion.

Marshall, Barbara L., Katz, Stephen (2006). "From Androgyny to Androgens: Resexing the Aging Body", *Age Matters: Realigning Feminist Thinking*. Ed. Calasanti, Toni M. & Slevin, Kathleen F. New York, London: Routledge.

Mouffe, Chantal (1992). "Feminism, Citizenship and Radical Democratic Politics", *Feminists Theorize the Political*. Ed. Butler, Judith & Scott, Joan W. New York: Routledge.

Norstedts svenska synonymordbok (2006). Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag.

Persaud, Rajen (2004). *Why Black Men Love White Women: Going Beyond sexual Politics to the Heart of the Matter*. New York: Karen Hunter Publishing.

Rosenberg, Tiina (2002). *Queerfeministisk agenda*. Stockholm: Atlas.

Schutte, Ofelia (2000). "Cultural Alterity: Cross-Cultural Communication and Feminist Theory in North-south Contexts", *Decentering the Centre: Philosophy for a Multicultural, Postcolonial, and Feminist World*. Ed. Narayan, Uma & Harding, Sandra. Bloomington and Indianapolis: Indiana University Press.

Spivak Chakravorty, Gayatri (2002). "Kan den subalternerna tala?", *Kairos 7. Postkoloniala studier*. Stockholm: Raster förlag.

Young, Robert J.C. (1995). *Colonial Desire: Hybridity in Theory, Culture and Race*. London and New York: Routledge.

Otryckt material:

"Programmet Tabu ikväll, afrikaner och äldre svenskor" (2008-05-18). *Flashback*. <https://www.flashback.info/archive/index.php/t-677084.html>

Svenska Akademiens Ordbok [elektronisk form]. <http://g3.spraakdata.gu.se/saob/>.

Tabu: Kärlekens gränser (2008), Ett program av Utbildnings Radion, första sändning 2008-05-18, Kunskapskanalen.